СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XV. Ню Иорк. Четвер, 14-го Лютого 1907. Число 7. — Vol. XV. New York, N. Y. Thursday, February 14, 1907. No. 7.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Розмет за місяць Січень 1907.

За померших членів, їх жінок і за случай каліцтва:

Відд. 1. Данило Карпяк, умер 26 го Новембра 1906 року .... 1000 дол.

Відд. 29. Іван Хавик, умер 18-го Децембра 1906 1000

Відд. 1. Катерина, жена Мих. Майчака, умерла 21-го Децембра 1906 400

Відд. 4. Андрей Телепон м. Тереси, умер 24-го Децембра 1906 400

Відд. 7. Анна, жена Михайла Дрань, умерла 6-го Децембра 1906 400

Відд. 33. Павлина, жена Микити Пац, умерла 18 го Новембра 1906 400

Від. 67. Анна, жена Федора Мотко, умерла 20-го Децембра 1906 400

Відд. 14. Параска, жена А. Валевского, умерла 10го Новембра 1906 400

Відд. 29. Іван Хавик, муж Юлії, умер 18-го Децембра 1906. [illegible]

Відд. 45. Франціі[illegible] селик, умерла 5 го Н[illegible]

Відд. 53. Параска, [illegible] ки, умерла 5-го Новембра 1906 400

Відд. 63. Анна Цеплий, утрата руки 200

Разом	5800.00
Платня головних урядників за Січ.	155.00
Адміністрація „Союза“ за Січень	121.26
Весь розхід виносить	6076.26

Розмет платить 6 881 членів записаних на ціле посмертне і 601 членів записаних на пів посмертного.

Крім того кождий член платить за орґан „Союза“ по 10 центів, на Фонд Резервовий по 2 центи, на Фонд Народний по 1 центі, на Фонд Бідних по 1 цнт.

Разом платить: член на ціле посмертне 99 цнт. а на половину посмертного 57 цнт.

К. Кирчів, предсідатель. *С. Ядловский*, секретар.
А. Шаршонь, касієр.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

Лютий.

14	Ч.	Триф.
15	П.	Стріт. Госп.
16	С.	Симеона
17	Н.	37 по С. Ісидора
18	П.	Агафії
19	В.	Вукола, Юліяна
20	С.	Партенія

Прошу всіх пп. бизнесменів, котрі оголошували ся в календари на р. 1907, щоби поприсилали як найскорше належитість за оголошеня до мене.

о. С. Макар,
11 May Str., Ansonia, Conn.

Звертаємо увагу усіх наших читачів на се, що хто не має оплаченої „Свободи“ наперед, тому не можемо еї висилати враз з другими часописями, але мусіли6 ми на кожде число наліпляти одного цента і висилати его осібно. Таке є нове розпоряджене тутешної почти і ми мусимо строго его держатись. Ввиду сего если хто не хоче аби ему спинювати висилку „Свободи“, зволить належну за неї суму всегда вперед нам прислати.

Редакція „Свободи“.

Всі члени Союза які не дістають точно „Свободи“ зволять сейчас подати місцевим секретарам свій новий а також старий адрес—а місцевий секретар відошле їх рекордовому секретарови на адресу:

Mr. Theo. Labowsky,
Box 76, Jersey City, N. J.

Минулої Суботи відбув ся в Либерти Гол на улиці Гавстон в Ню Йорку мітинґ тов. „Самопоміч“. На мітинґ війшлось людий не богато. Вступило 5 нових членів. Товариство намірає отворити свою читальню.

Віденьска „Neue freie Presse“ подає звістку, що в усіх виборчих округах міста Львова (округів виб. у Львові є 6) будуть кандидувати до парляменту соц. демократи. Між кандидатами є визначний провідник укр. соціял-демократії в Австрії д. Ганкевич. Виньших виборчих округах східної Галичини будуть кандидувати укр. соц. демократи: з виборчого округа Бaлигород-Старий Самбір-Дрогобич: Семен Вітик, з округа Сокаль-Броди-Зборів: Др. Яросевич, з округа: Козова-Збараж-Тернопіль: Яцко Остапчук і Др. В. Старосольский.

В Канаді стала виходити на ново релігійно народна часопись „Ранок“ в збільшенім форматі (8 сторін друку). Виходить два рази на місяць під числом 479 Stella Ave. Winnipeg і коштує на рік 50 центів.

60.000 людий буде потрібно сего року до ріжних робіт в Канаді. До будови желізниць в ріжних місцях західної Канади потребують найбільше, а в наслідок великого попиту платня робітників правдоподібно буде висша сего року ніж за послідні часи.

Хто немає сталої роботи, то нехай приїде до San Francisko, бо тут потребують дуже богато робітників, і лучше платять як на всході (від $2.50 до 4.50 на день, то значить 9 годин). Стала робота на цілий рік; зими тут нема. Також дівчат богато потребують до роботи, платня від $ 25 до $40 на місяць і харч. Стала робота. Приїжджайте Братя і Сестри а непожалуєте. Хто хоче інформацій нехай пише на адрес:

Michal Ferley,
327 Prague st. & Russia Ave.
San Francisko.
U. S.

Дня 7-го с. м. случила ся в Шікаґо катастрофа желізнича, якої жертвою було чотирох убитих а 25 ранених. Потяг ч. 5 впав в маґазин зі збіжем так, що майже увесь без сліду потонув у масах зерна. Причиною катастрофи був попсований віз, який стояв на дорозі, куди мав переходити потяг ч. 5. Щоб сей віз оминути, пустили потяг на другий шлях, однак тут він злетів зі шинів, переломив рогачку і вибиваючи одну цілу стіну влетів до маґазину.

В копальни нафти в Бориславі, в Галичині, у шибі „Lampen-muehle“ вибухнув огонь. Пожар потягнув за собою жертви в людях: трех людий іменно згоріло на вуголь. Четвертий робітник, який під сю пору знаходив ся у шахті вcase ратовав ся по линві.

В Скрентон, Па. величезний відлам вугля убив в копальни „Oxford“ майнерского робітника Івана Мікульского.

В Монтреали незадовго буде вибудована найбільша фабрика ваґонів в Канаді. Фабрика ся буде могла видавати денно 50—60 цілковито готових ваґонів. Капітал компанії виносить 5 міліонів доларів.

І знов приходить ся нам занотувати одно політичне вбійство у Росиї. Дня 8 с. м. С. А. Александровский, ґубернатор Пенси, як що виходив з театру, впав мертвий, поцілений двома кулями молодого революціонера. Молодий герой втікаючи вбив ще одного поліцейского, однак бачучи, що не удасть ся йому вирвати з товпи, вистрілом відобрав собі жите. Як пізнійше показало ся, кулі у його револьвері були затроені. Хто він такий, до сих пор не сконстатовано.

Цар затвердив засуд военного суду, яким присуджено віце-адміралови Небоґатову і офіцерам 10 літ вязниці у кріпости. Як звісно, адмірал Небоґатов у послідний війні, здав ся без бою Японцям.

Ряд росийский рішив замкнену тамтого року вязницю в шліссельбурскій кріпости опять відчинити і уживати так як попеpед на вязницю для політичних проступників. Двайціть моряків, яких за уділ в бунті фльоти в Севастополи засуджено на дожизненну вязницю, попали перші у сей гріб для живих. Рівнож у кріпости має опять виконувави ся засуди смерти.

Найсьвятійший синод в Петербурзі засудив на три місяці острої покути в монастири попа Григорія Пакова за се, що він у своїй часописи „Божа Правда“ проголошував засади християньского соціялізму. Сю науку викляв синод та заказав еї проголошувати. Піп Паков мав кандидувати до думи; однак тепер, яко караний стратив право кандидованя.

В Ню Йорку зібрались в Гіподромі католики числом 7000 людий щоби запротестувати проти поступованя француского уряду супроти католицкої церкви у Франциї.

В La Porte, Ind. розпочато уже класти шини під електричну желізницю яка має получити Шікаґо з Ню Йорком. Сею желізницею можна буде переїхати просторонь Шікаґо - Ню Йорк в протягу 10-ох годин і се по дуже низьких цінах. Нова желізниця викличе правдоподібно велику борбу поміж компаніями желізничими старшої дати—однак в сім случаю правдоподібно найлучше вийдуть пасажери.

Міністерстерство війни жадає від конґресу суми 7 міліонів 353 тисяч доларів на будову фортец.

Видавниче товариство „Знаніе“ випустило недавно нове видане „Кобзаря“ в перекладі на росийску мову.

(Рада.)

В South Chicago, найдено тіло 15 літого хлопця Вол. Курпи, який загинув був без вісти еще 15 грудня м. р. Тіло лежало замерзле в леді і намулі річнім. Родичі хлопця були певні, що його замордовано та поліція безуспішно слідила за якимись даними у сій справі.

В понеділок, 28 січня с. р. відбуло ся послідне „предсмертне“ засідане австрійского парляменту, який винятково сходить зі сьвіта „натуральною смертию“, уступаючи місця новому, який в невдовзі збере ся на підставі нового виборчого права.

В Тегерянї, столиці Персії, заложено національно-перский банк з закладовим капіталом 25 міліонів долярів. Чижинцям заборонено строго в який небудь спосіб брати уділ в фінансових справах банку. Се стало ся за згодою молодого перского парляменту, який стремить усіми силами до сього, щоб край вирвати з кіхтів чужоземних банкирів. Нац. перс. банкови надано привілей інкасувати усі дотепер еще не заставлені доходи державні та уділяти концесиї на будову желізниць.

В Chison, у Франциї в убогій хатині найдено загально знану жебрачку Августину Baurier мертвою. Лікарі сконстатували, що она померла з голоду і зимна. Поміж шматами, однак на яких она спала, найдено 300 тисяч франків вартісними паперами.

В селі Єґерівка, тульской ґубернії, у Росії поховано одного мужика. В два дни пізнійше почули ся з могили зойки і крики. Забобонні селяни казали, що то так небіщик покутує за гріхи і з далека обминали страшний гріб. Доперва по двох дальших днях жандарм відкопав гріб. Небіщик жив еще, однак знаходив ся в стані цілковитого обезсиленя. За тих чотири дні він зовсім посивів.

На двірским балю у короля сербского, в Бельґраді, молодший син короля, князь Александер, танцюючи з донькою німецкого посла, зробив еї пропозицію так обравливу, що дівчина вирвала ся з його рук і з плачем побігла до матери. Се викликало в кругах двірских дуже пригноблююче вражіне, тим більше, що посол зажадав сатисфакції.

Справоздане касове

„Рус. Нар. Союза“ за місяць Децембер 1906 р.

Число Відділу	Назва Братств	Розмет	
1	Shamokin, Pa., Бр. сьв. Андрея	34	41
2	Mt. Carmel, Pa., Бр. сьв. Дим.	51	66
3	Olyphant, Pa., Бр. сьв. Ів. Хр.	263	34
4	Jersey City, N. J., Бр. сьв. О Ник.	99	28
5	Mt. Carmel, Pa., Бр. сьв. П. і П.	78	55
6	Brownsville, Pa., Бр. сьв. П. і П.	163	08
7	McAdoo, Pa., Бр. Пр. Богород.	161	63
8	Elmira, N. Y., Бр. сьв. Михаїла	44	91
9	St. Clair, Pa., Бр. Пр. Богород.	55	18
10	Ansonia, Conn., Бр. П. і П	116	07
11	Waterbury, Conn., Бр. сьв. І. Хр.	26	22
12	Yonkers, N. Y., Бр. сьв. Ів. Хр.	71	41
13	Troy, N. Y., Бр. сьв. О. Ник.	47	57
14	St. Louis, Mo., Бр. сьв. Мих.	93	44
15	Buffalo, N. Y., Бр. сьв. Ів. Хр.	59	15
16	Lansford, Pa., Бр. Пр. Богород.	233	88
17	West Pawlet, Vt., Бр. Пр. Бог.	15	86
18	Seymour, Conn., Бр. сьв. Ів. Хр.	27	77
19	Priceburg, Pa., Бр. сьв. Василія	84	39
20	Jessup, Pa., Бр. сьв. П. і П.	78	37
21	Mayfield, Pa., Бр. сьв. Кир. і М.		
22	Manown, Pa., Бр. сьв. О. Ник.	22	93
23	Homestead, Pa., Бр. сьв. Мих.	78	36
24	Shamokin, Pa., Бр. сьв. Йосифа	28	40
25	Trauger, Pa., Бр. сьв. Ів. Хрес.	74	54
26	Belle Vernon, Pa., Бр. Пр. Бог.	41	98
27	Glen Lyon, Pa., Бр. сьв. П. і П.	47	15
28	Mahanoy Plane, Pa., Бр. сьв. Ілії	107	45
29	Rhone, Pa., Бр. сьв. Спаса	31	68
30	Breslau, Pa., Бр. сьв. Андрея	105	65
31	Eleanor, Pa., Бр. сьв. Арх. Мих.	45	89
32	Trauger, Pa., Бр. сьв. П. і П.	119	20
33	Northampton, Pa., Бр. Пр. Бог.	296	09
34	Old Forge, Pa., М. Р. Н. С.	12	48
35	Whitney, Pa., Бр. Трех Сьвят.	57	82
36	Scottdale, Pa., Бр. сьв. І. Хр.	60	02
37	Chisholm, Minn., Бр. сьв. Ник.	56	76
38	Auburn, N. Y., Бр. сьв. Ник.	89	40
39	Syracuse, N. Y., Бр. сьв. Ник.	56	87
40	Scranton, Pa., Бр. сьв. Ілії.	163	42
41	Westmoreland City, Pa., Бр. сьв. Мих.	52	36
42	Passaic, N. J., Бр. сьв. О. Ник.	96	61
43	Simpson, Pa., Бр. сьв. Василія	36	31
44	Mt. Carmel, Pa., Сестр. Пр. Бог.	8	54
45	Philadelphia, Pa., Тов. „Любов“	43	35
46	Plymouth, Pa., Бр. сьв. П. і П.	147	97
47	Ambridge, Pa., Бр. сьв. П. і П.	62	31
48	McKeesport, Pa., Бр. сьв. І. Хр.		
49	Powhatan, W. Va., Бр. Пр. Бог.	17	05
50	Desloge, Mo., Бр. сьв. І. Хр.	22	77
51	Yatesboro, Pa., Бр. сьв. Мих.	29	28
52	Holyoke, Mass., Бр. сьв. Ів. Хр.	54	98
53	Pittsburg, Pa., Бр. сьв. О. Ник.	311	00
54	Terryville, Conn., Бр. сьв. Мих.	19	35
55	Carnegie, Pa., Бр. сьв. П. і П.	144	88
56	Allegheny, Pa., Бр. Пр. Богор.	89	79
57	Cohoes, N. Y., Бр. сьв. П. і П.	28	93
58	Rainey, Pa., Бр. сьв. Волод.	95	23
59	Everson, Pa., Бр. сьв. Ів. Хр.	23	43
60	Baltimore, Md., Бр. сьв. Анни	13	31
61	Dunlo, Pa., Бр. сьв. П. і П.	84	92
62	Monessen, Pa., Бр. сьв. Ів. Хр.	93	13
63	Ford City, Pa., Бр. сьв. О. Ник.	82	09
64	Gradatim, Pa., Бр. сьв. П. і П.	7	23
65	Elizabeth, N. J., Бр. сьв. Волод.	35	31
66	New York, N. Y., Бр. сьв. Анд.	40	29
67	Butler, Pa., Бр. сьв. Арх. Мих.	160	06
68	Ansonia, Conn., М. Р. Н. С.	37	60
69	New York, N. Y., Тов. „Зоря“	35	53
70	Jersey City, N. J., Клюб Пост.	53	69
71	Franklin Furnace, N. J. Бр. сьв. Ів. Хр.	19	31
72	Alden Sta., Pa., Бр. сьв. Вол.	58	11
73	Providence, R. I., Бр. Кн. Дан.	11	94
74	Granville, N. Y., Бр. сьв. Юрія	28	06
75	Mt. Carmel, Pa., Бр. сьв. Вол.	27	41
76	Newark, N. J., Бр. сьв. Ів Хр.	26	09
77	Yorkville, O., Бр. сьв. Стефана	30	13
78	Minersville, Pa., Бр. сьв. Ник.	131	25
79	Meyersdale, Pa., Бр. сьв. Юрія	12	26
80	Pleasant Valley, Pa., Бр. сьв. Мих.	50	89
81	Baltimore, Md., Бр. сьв. П. і П.	72	05
82	New Alexandria, Pa., Бр. сьв. П. і П.	92	97
83	Carnegie, Pa., Сестр. сьв. Любви	24	24
84	Canonsburg, Pa., Бр. сьв. Мих.	59	23
85	Hazleton, Pa., Бр. сьв. Михаїла	129	12
86	Olyphant, Pa., Бр. Пр. Богор.	54	33
87	Lancaster, N. Y., Бр. сьв. Вас.	23	06
88	Cross Fork, Pa., Бр. Пр. Бог.	20	35
89	Simpson, Pa., Бр. сьв. Вас.	20	74
90	Centralia, Pa., Бр. сьв. Ів. Хр.	12	80
91	McKees Rocks, Pa., Бр. сьв. Дим.	80	33
92	Taylor, Pa., Бр. сьв. О. Ник.	90	38
93	Newburgh, O. Бр. сьв. Йосифа	16	49
94	New Britain, Conn., Бр. сьв. Волод.	54	08
95	Beaver Meadows, Pa., Бр. сьв. Мих.	44	06
96	Pittsburg, Pa., Бр. сьв. Ів. Хр.	119	04
97	Marion Heights, Pa., Бр. сьв. Ник	9	54
98	Shenandoah, Pa., М. Р. Н. С.	33	86
99	Wilkes Barre, Pa., Бр. сьв. О. Ник.	67	84
100	McKeesport, Pa., Бр. сьв. Ольги	14	22
101	Canonsburg, Pa., Бр. Пр. Бог.	10	53
102	Cleveland, O., Бр. сьв. П. і П.	88	73
103	Export, Pa. Бр. сьв. О. Ник.	62	09
104	Perth Amboy, N. J., сьв. О. Ник.	90	58
105	Wilmington, Del., Бр. сьв. Мих.	16	00
106	Chicago, Ill., Товар. Русинів	27	65
107	Sayre, Pa., Бр. Пр. Богородиці	60	59
108	New York, N. Y., Бр. сьв. Вол.	68	89
109	Ellsworth, Pa., Бр. сьв. Мих.	38	32
110	Loetsdale, Pa., Бр. сьв. П і П.	28	37
111	Allegheny, Pa., Бр. сьв. Ів. Хр.	34	64
113	New Florence, Pa., Бр. сьв. Вас.	37	82
114	Dunmore, Pa., Бр. сьв. П. і П.	37	85
115	New Philadelphia, Pa., Бр. сьв. Мих.	36	60
116	Chisholm, Minn., Бр. сьв. Мих.	22	00
117	New York, N. Y., Тов. „Січ“ за Нов. і Дец.	29	96
118	Pittsburg, Pa., Сестр. Пр. Богор.	9	08
119	Latrobe, Pa., Бр. сьв. Михаїла	44	44
120	Spangler, Pa., Бр. Пр. Богор.	44	95
121	Trenton, N. J., Бр. сьв. Ів. Хр.	166	08
122	Trenton, N. J., Бр. Пр. Богор.	17	51
123	Scranton, Pa., Бр. Пр. Богор.	134	12
124	Ormrod, Pa., Бр. сьв. О. Ник.	46	08
125	Laquin, Pa., Бр. Арх. Михаїла за Нов. і Дец.	10	45
126	Beaverdale, Pa., Бр. сьв. Мих.	34	16
127	Buffalo, N. Y., Бр. сь. О. Ник.	24	87
128	Lorain, O., Бр. сьв. Андрея	24	02
129	Sykesville, Pa., Бр. сьв. О. Ник.	40	76
130	Pittsburg, Pa., сьв. Фльора і Лав.	36	32
131	Buffalo, N. Y., Тов. „Заок. Укр“	23	89
132	McKeesport, Pa. Тов. „Зап. Січ“	33	75
133	Newark, N. J., Бр. сьв. О. Ник.	22	27
134	Ernest, Pa., Бр. сьв. О. Ник.	34	85
135	Smoke Run, Pa., Бр. сьв. Георгія	43	86
136	Carnegie, Pa., Товариство „Січ“	44	00
137	West Seneca, N. Y., Бр. сьв. Георгія	13	42
138	Philadelphia, Pa., Тов. Ів. Наум.	21	67
139	Oil City, Pa., Бр. Пр. Богор.	44	64
140	Youngstown, O., Бр. сьв. Мих.	27	21
141	Little Falls, N. Y. Бр. сьв. Ник.	34	41
142	Vandergrift, Pa., Бр. сьв. Ів. Хр.	18	80
143	Windber, Pa., Бр. сьв. Димитрія	36	82
144	New York, N. Y., Тов. Тисьмениця	34	63
145	Alltoona, Pa, Бр. Пр. Богор.	40	74
146	McKees Rocks, Pa., Бр. сьв. П. і П.	27	53
147	Allentown, Pa., Бр. сьв. Мих.	29	11

Прихід за Децембер м. р. е 8,830.60

З того розмет за Децембер	6645.35	
Розмет дісланий з Новембра	17.48	
За діти	237.50	
За календар вступ, грам., відзн.	1,930.27	
Разом		8,830.60

РОЗХІД.

Посмертне по бл. п. Катерині Бандрівчак, Еверсон, Па.	400.00
Парасці Валевскій, Ст. Луіс, Мо.	1000.00
Анні Мигалів, Лансфорд, Па.	400.00
Зофії Червеняк, Реймі, Па.	400.00
Катерині Хованець, Олифант, Па.	400.00
Іваві Шавко Гомстед, Па.	900.00
Марії Деревіньскій, Питсбурґ, Па.	15.00
Михайлі Герман, Ст. Клейр, Па.	46.00
Запомога Григорію Борсук, Олифант, Па.	100.00
Календар на 1907 рік	1060.37
Орґан „Союза“ за Децембер	719.50
Платня Головн. Уряду	155.00
Адмінстрація Р. Н. Союза	133.63
Разом розхід за Децембер есть	5,729.50

Зіставлене:

Прихід за Децембер есть	8,830.60
Готвка з кінцем Новембра була	26,390.46
Весь прихід есть	35,221.06
Розхід за Децембер есть	5.729.50
Готівка з кінцем Децембра за Січень б. р.	29,491.56
З того Сирітский Фонд виносить	17,859.53
Фонд резервовий	2,762 58
Фонд народний	332.69
Фонд бідних	332.69
Фонд розпорядимий	8.204.07
Разом	29,491.56

К. Кирчів, гол. предсід.

А. Шаршонь, гол. касієр. *С. Ядловский, гол. секр.*

В місяцю Січню 1906 року приступило до Р. Н. Союза 430 членів.

Братство сьв. Йосифа обручника в New Burgh, O. відділ 93 Р. Н. Союза.

Николаєвич Андрей
Бучко Михайло
Барна Николай
Чулик Андрей
Кміт Петро
Ґлушко Симеон
Кукай Михайло
Тундер Іван
Семаньчик Василь
Бучко Іван
Чубирка Михайло
Волф Йосиф
Андрейко Василь
Дзяма Андрей
Дуцар Іван
Петро Николай
Сувак Іван
В. 1. Балбир Френк
Ціґлер Френк
Буряк Михаїл
Сич Алексий
Сич Мария
Краєвский Йосиф
Тайч Іван
Страхоцкий Теодор
Єзьорский Казимір
Кліщ Фильо
Сич Йосиф дитина
Сич Анна „
В. 2. Балила Василь
В. 3. Тиханьска Анна
Телех Данько дитина
В. 4. Підличак Юлия
Волиньский Антін
В. 5. Троян Іван
В. 6. Демян Михал Іванів
Деяк Василь Василів
Данча Михаїл Юрканин
В. 7. Судя Семан
Кобиляк Іван
Ковальчик Андрей
Поступак Петро
Нестеряк Мильк дитина
Нестеряк Іван дитина
В. 9. Герман Мария дитина
Герман Стефан дитина
„ Анна дитина
В. 10. Квік Григорий
Глива Михайло
Підбережньк Василь
Ратиця Григорий
В. 14. Волошин Мартин
Литвак Федор
Сардиґа Николай
В. 15. Воробель Стефан
Затик Фесько
В. 16. Качуряк Федор
Чайка Іван
Поляньский Лазар
Сушереба Ілько
Шуль Юрий
Кін Дмитро
Вовчак Петро
Сотак Міке
Фіркаль Михал
В. 19. Ианько Фрозина
Барняк Онуфер
Тулея Іван дитина
В. 23. Яльч Стефан
Полячок Михаїл
Бейда Іван
В. 27. Кончак Григорий
В. 28. Гришко Ілько
Пелещак Данько
Ковалик Кароль
Крисина Петро
Кроляк Семен
Подоляк Пилип
Драгущак Михаїл
Масляк Федор
Стапай Павло
Павлишин Іван
Мазур Василь
Гірняк Андрей
В. 29. Іляш Петро
Петрочко Василь
Вайпа Антін
Сукувацкий Дмитро
Петрочко Михаїл
В. 32. Бодньович Іван
Лавришин Петро
Спирко Василь
Котик Дмитро
Стас Валентий
Микитинець Іван
Попович Федор
Контола Николай
Фединец Тимофтей
Юрішінец Прокін
Росканук Юрій
Попович Василь
Тіводор Іван II
Тишко Дмитро
Чока Іван
Фалат Іван
Кучеравий Іван.
Мазур Сенько
Кучеравий Юрий
Керницкий Никола
Кучін Никола
Рішко Михал
Селевер Василь Іванів
Тіводор Іван Михалів
Шафар Василь
Драбун Василь
Дзендзей Михаїл
Грицан Іван
Танчинец Алекс
Футко Федор
Войнаґі Андрей
Бедевельский Андрей
Ноша Алекс
В. 33. Сидоряк Петро
Рафун Петро
Караин Гриць
Шишка Єлияш
Бурдуляк Гриць
Шандор Сидор
Кіра Федор
Лайчак Іван дитина
В. 34. Губяк Григорий
В. 35. Якимів Федор
В. 36. Дмитрик Тереса
Ґхір Каська
В. 37. Слота Петро
Терешка Стефан
Смольницкий Параска
Лазоришак Настя
В. 38. Міруцкий Іван
В. 40. Солян Василь
Поточняк Михаїл
Гнат Николай
В. 42. Судия Теодор
Леґа Павло
Ружила Павло
Деркач Анна дитина
Деркач Мария дитина
Пишний Михаїл
Деркач Григорий
Деркач Михаїл
В. 45. Вадзюк Олекса
В. 46. Борецкий Юрий
Васько Юрий дитина
В. 47. Вацик Володимир
Гайдук Олекса
Кубай Іван мол.
Кріль Іван
Ковалів Онуфер
Галаґан Катерина
Кубай Іван стар.
Малиновский Михаїл
Жубрик Йосиф
„ Антоніна дитина
В. 49. Дідицкий Осиф
В. 50. Барна Василь
В. 51. Томан Станіслав
Яворский Андрей
Кровяк Антін
Кутяньский Григорий
Іванчук Онуфер
В. 52. Бак Николай
Васара Гнат
Масич Ева
В. 53. Полюга Юрий
Синьотка Анна дитина
„ Павло „
Гарайда Іван дитина
В. 54. Ґузік Теодозий
В. 56. Бандура Михайло
Шміґель Френк
В. 57. Борін Гнат
В. 58 Деринь Михаїл
Дудак Людвік
Любас Войтіх
В. 59. Бабяк Сильвестер
Овад Константин
В. 61. Ґірак Федор
В. 63. Фейда Йосиф
В. 65. Івків Йосиф
Ванат Дмитро
В. 66. Сьвентковский Сильвестер
В. 67. Черешньовский Михайло
Густванич Томко
Ільчишин Леон
Кугор Василь
Макар Петро
Митрик Михайло
Пішка Михаїл
Поґар Сильвестер
Сливканич Гаврило
Воволка Іван
В. 68. Романик Стефан
Мартиник Михайло
Завідняк Циприян
Субтельна Филька дитина
В. 69. Процикевич Тома
В. 70. Дудек Григорий
Малафий Іван
Баранович Василь
Матофий Іван
Паньків Ілько
Цюняк Андрей
Спадик Анна дитина
В. 71. Бабіш Григорий
Андро Федор
В. 72. Рудавский Михайло III
Сидор Онуфрей
Раців Василь
Рудавский Дмитро
Салайда Петро
Стицяк Никола
Васенда Петро дитина
Васенда Іван дитина
В. 74. Більо Іван
В. 76. Гончарів Михайло
В. 77. Горечко Станіслав
Ґенсярский Антін
Лебідь Дмитро
Корта Якуб
В. 78. Макара Федор
Вороняк Антін
Нечистий Василь
Семанчик Стеф.
В. 80. Барнаш Іван
В. 81. Дурделя Павло дитина
„ Антін „
„ Евстахий дитина
Валеґа Павло дитина
„ Петро дитина
„ Григорий дитина
В. 82. Коцай Михайло

В. 85. Пелехач Зузанна
Поливка Анна
Деяк Анна
Мардияк Мария
Ковач Мария
Ващишан Анна
Касич Анна
Томашовский Дмитро
Прочко Мария
Ростицкий Станіслав
Малинич Андрей
Пастирнак Іван дитина
В. 86. Щітка Іван
Лощак Андрей
В. 88. Бордис Лука
Михайлечко Дмитро
Хоминець Петро
Яворский Іван
Бордис Михаїл
В. 90. Завко Гринь
Носаль Александер
В. 91. Ситиньский Федор
Волошин Афтан
Кархун Михайло
Зибликевич Стефан
В. 92. Почтар Олекса
Ґналь Юрий
В. 94. Клиш Іван
В. 95. Джуґан Теодозий
В. 96. Андрец Андрей
В. 98. Рабаза Петро
Шуляр Теофиль
В. 99. Маліборский Петро
Судомора Йосиф
Кремпа Никола
Стадник Гринь
Фарион Павло
Ковалєвский Михаїл
Яніцкий Ілько
Мельник Олекса
Любиньский Павло
Мазуров Іван
Витик Ваврентій
Зварич Ілько
Барчишин Томко
Герман Петро
В. 102. Поляньский Василь
Поляньский Андрей
Ваяцко Іван
Костишак Афтаназ
Барновский Григорій
Лазука Михайло
Пилипець Петро
Ґабор Іван
Галущак Іван
Калин Теодор
Сидорский Тимко
Петрик Петро
В. 103. Луців Михаїл
В. 106. Кривіцкий Віктор, дит.
В. 107. Кисіль Стефан
Уцик Яков
Ґараждон Роман
Мажарский Іван
Смільницкий Панько
Циґан Анна, дитина
В. 108. Гаврилів Петро
Цільник Василь
Шупа Гринько
Пишняк Василь
В. 110. Крули Стефан
Савкулич Іван
Роман Михаїл
В. 111. Федуська Василь
Федуська Михаїл
Мельник Онуфер
В. 114. Страшкулич Іван
Хавтур Іван
Чігра Юрій
В. 119. Калинич Іван
Турана Василь
Ґула Залтан
Варґа Михаїл
Калій Іван
Біляк Василь
Уленич Василь
В. 120. Іваночко Миколай, дит.
Іваночко Марія, дит.
Смарж Марія, дит.
Приходняк Йосиф, дит.
В. 121. Беліньский Авґуст, дит.
" Марта, "
" Бернат, "
" Йосиф, "
" Фльоранна, дит.
Войткович Франціщка, "
Новийкмец Іван, дит.
Новийкмец Марія, "
В. 123. Гайдучок Іван
Збишко Василь
Мельник Захар
Притула Федько
Мисюра Андрей
Дикий Іван
Волощук Михайло
Трусь Петро
Булик Стефан
Савчин Андрей
Хаціівский Ілько
Куленич Олекса
Беґий Никола
Сеньків Іван
Урманець Тома
Колісник Андрей
Ґлух Василь
Ний Дмитро
Бойко Онуфрей
Кудрич Іван
Матляк Яков
Яцура Никола
Дзюра Данько
Шрамович Антін
Москаль Іван
Гриник Юрій
Іванина Яков
Грицина Гриць
Таньчин Петро
Сідельник Леон
Демків Стефан
Москаль Василь
Налисник Гриць
Таня Никола
Савуляк Проць
Канчак Митро
Касиньский Віктор
Стоцкий Іван
Корайчук Войтко
Саранчук Федько
Олеськів Матвій
Кузмич Микита
Малиновский Іґнат
Перец Тома
Кузенька Андрей
Скавулич Гриць
В. 127. Жук Дмитро
Ребізан Андрей
В. 128. Ґодзик Гелена дитина
В. 129. Старанка Панько
Буняш Іван
В. 130. Вуйцік Стефан
Матеркляс Василь
Беца Пелягія
В. 131. Лукув Максим
Корпан Антін
Пяткович Дмитро
Лукув Василь
В. 134. Шоломка Василь,
В. 135. Ґрисевич Йосиф
Сенько Йосиф
Папроцкий Войтіх
Годчак Стефа
Годчак Андрей
Єнджик Іван
Бережаньский Дмитро
В. 136. Хома Іван
Мазурок Тимко
Фариняк Григорий
Финканин Михайло
Негрибецкий Іван дитина
Фариняк Михаїл дитина
В. 140. Лящак Максим
Віцинцик Ілько
В. 141. Рогатиньский Петро
В. 144. Рибак Іван
Терпливець Текля
Бонкольняк Анастазия
Савчак Екатерина
Оленчук Іван дитина
Оленчук Василь, дит.
" Доминика, "
" Никола, "
В. 147. Бойчак Максим

Приступили наново:

В. 32. Тирпак Стефан
В. 43. Бараняк Лука
В. 73. Зомер Фтадей
Шелест Гаврило
В. 85. Томашевский Дмитро
В. 122. Ґрайцар Зузанна
В. 131. Самотіс Григорій
В. 133. Качановский Яков.

Т. Лабовский,
гол. Рекорд. секретар Союза.

Дописи.

З Голийок, Мас.

Дивні, дуже дивні річи діють ся під сю пору в нашім Голійоку.

Вистромиш ніс з раня з під подушки, иґі! то такой чим скорше дай нура назад у ліжко, бо студінь, що крий Господи, а если не хочеш в очах енерґічних Американців позістати лежнем — неробою, а властиво сли не хочеш, щоб твоя кабза не скорчилась мов ірляндска шкапа на весну, то вставай, збирай ся на алярм й сунь за щоденним твоїм інтересом.

Вийдеш на вулицю, не оглянеш ся ще, аж тут на зустріч тобі креше кум Гриць або Проць з витріщеними зубами неначеб їх на морозі грів.

— Галов!..

— Гав а-е! А що нове куме?

— Хиба затягнуло вам баньки, не бачите що мороз?

— А правда, бож й морозить сьогодні, най говирве, а тут... (й дивить ся якось милосерно на виставову шибу у вікні з написом: „екстра лаґер бір)... хиба вступимо на одного, га?

— Ану, кажу, если маете „охоту", то й вступім, бо на таку студінь готові кишки в животі обернутись в лід.

Входимо.

„Ват ю вонт ту гев, джентелмен?" — питае готельник.

— Давай шклянку пива, відповідаю.

— Вдурілисьте, на таку студінь?.., питае з переляканими вічми Проць, й витягнув руку по фляшину: „ґіб мі дат" — каже, вказуючи на одну.

Пемо.

Опісля показуесь, що кум „на смерть" забув гроший дома.. „Заплатіть, бо я... ну преціиь... впрочім ми патріоти" — шепче мені до уха „кум".

— Так, ми патріоти — процідив я крізь зуби — шпортаючи за одиноким моїм доляром, котрого дусив ем від довшого часу уже на якусь патріотичнійшу ціль, але щож було робити? О, таке то діе ся під сю пору у нас.

Робота у сих сторонах йде несогірше, а в декотрих фабриках підвисшено тут платню о 10 процент з виімком бавовняної фабрики в поблизькім тут місточку Чікопі Фолс, в котрій виключно працюють Поляки. „Браця Поляци" невдоволені таким поведенем своїх „хлебодафцуф" і вийшли на „страйк". Посипались протести, польскі „муфци" напалили ріжних арґументів, Поляки-робітники вислухали, накивали головами на невдячність капіталістів й, щоб улекшити горю, удавались на „порадеи" до свого „ксендза-франціщканіна", котрий знова яко „покорни" баранок доносив о всім зверхникам фабрики, а ті переконавшись, що „Polska unia tkaczy" мае в касі пологно — уперли ся, і, як чую, страйк закінчив ся для робітників — фяском

Ось які то приятелі й опікуни робітників ті ляші клехи!..

Що голійоцка Русь молоденька ще зростае майже з кождим днем, най посьвідчить факт, що звісна усім довгонога птиця завитала й до нас, властиво до знаного тут Русина Хріпака, члена „Р. Н. Союза" і лишила ему малого „Іванка", котрим сердечний батько натішитись не може.

Заохочені тим молодші наші „Союзовці" зачали й собі придумовати, яким би то способом могли й вони причинитись до зросту нашого гнізда — й видумали таке, що без помочи охочих Голійочанок дармо нам думати о якім небудь зрості, тож дня 4 го січня відбуло ся тут гучне, правдиво руске весіле Григорія Яніішевского, на котре візшлась уся голійоцка руска сметанка...

Дійшла тут мене чутка, що ославлений „превелебний пан" о. Волкай з Ню Бритейн, Конн. вмісто помиритись зі своїми парохіянами, як на „душпастиря" пристало, шастае до спілки зі своїм „півцем" п. Хаджайом, з пакташкою й по Голійок уже. За чим вони тут уганяють ся, Бог їх знае, досить що, як поінформовано мене (бо нисше підписаний не мав щастя бачитись з ними), „колектовали" тут по Русинах... „датки" на поправлене „набоженьства"... Що се за нове диво — не знаю, бо нисше підписаний не мае звичаю вглублятись в теольоґічні тайни... Фактом е, що колектовали вони також й на дзвін до нюбритеньской церкви, котрий після гадки голійоцких жертводателів мае бути, як запевняли їх, „десятим чудом штуки"! Се значить таким, що коли буде „готовий" (а лісь подібно вже десь на котрійсь зьвізді) і задзвонять у него в Ню-Бритейн, то Голійокчане, котрі жертвовали на нього яку лепту, дістануть ся до неба хочби і в ходаках...

Кільки в тім правди, не знаю.

Дня 3 го с. м. прибули тут в імени ню-британьского церковного комітету дд. Михайло Зятик й Юрко Валеня в просьбою, щоб тут замешкалі Русини допомогли їм фінансово в борбі з ненавидженим ними о. Волкаем. Чи сколектовали що, не моя у сім річ, але як непожаданою особою е в Ню Бритейн о. Волкай, най сьвідчить факт слідуючий: Коли висше спімнуті дд. прийшли до його помешканя, я поспитав їх, чи не жаль їм о. Волкая? „Тож ми готові усі кождому дати по 5 дол., „хто" би лишень визволив нас від того ...та!..."

Змушений я тут замітити також, що о. Волкай мае й добрих поплечників в Ню-Бритейн, бо ось як висловив ся раз оден з його поплечників: „Така мала і добра попіна і так шумне зна Бога пітац, а ті дяволі Ґаліціяки го не кцею"?

Коня в вуздою дам кождому, хто розвяже мені, по чиїй стороні тут рація?

Михайло Беля.

З Балфор, Н. Дак.

Від 1898 і 1899 р. поселило ся в околиці Балфор. в Норт Дакоті, около 600 родин українських сектантів, переважно з київскої ґубернії. Всі вони були в початку штундистами, та з часом, по причині браку добрих проводирів і орґанізаторів, розпали ся на кілька сект. Одні з них сьвяткують тепер неділю, другі суботу, одні миють собі ноги в церкві, другі ні, а всі разом не мають того за чоловіка, хто не належить до їх секти. Прямо укаменовалиб такого, тай годі.

Найгірше одначе се, що многі з них боять ся просьвіти, як чорт сьвяченої води. Біблія, се у них початок і кінець усьої мудрости, а все те, чого нема в біблії, уважають безбожним і не гідним читаня. Звідси панує між ними велика темнота і фанатизм. Я і кількох инших сьвідомійших Українців від довшого часу намагаем ся заложити ту читальню, так дарма. В сектантів читальня се ґрішне діло і не хочуть навіть чути про неї. Не дають собі навіть сказати нічого про яку небудь сьвітску науку.

Перед кількома тижнями я пішов в неділю перед їх церков і загадав прочитати дещо гарного з календаря „Просьвіти" на 1907 рік. Згромадив ся коло мене гурток цікавих людий, а я отворив календар на стороні 15 ій і починаю читати „Борба за волю в Росії". Та не вспів прочитати кільканайцять стрічок, коли се виходить з „church" один з „братів" баптистів і кричить до мене: „Забирай ся ти, старий, а то сейчас велю тебе арештувати!"

І скажіть, люде добрі, чи наші сектанти не зійшли на манівці? Зійшли тай Бог сьватий знае, що з того вийде. Мабуть здичіють зовсім на вільній землі і серед просьвічених людий.

Матвій Джянс.

I 26

Desloge, Mo.

Сими днями у наших майнах лучило ся страшне нещасте. Іменно дня 31 січня с. р. покалічило тяжко двох людий, а о день пізнійше, то е 1. лютого у тих самих майнах вбито двох людий на смерть, а третий тяжко покалічений. Причину треба глядіти у крайнім недбальстві і легковаженю найпримітивнійших средств осторожности через компанію. Імена убитих суть слідуючі: Микола Матолич з Лужка дол., пов. Дрогобич, Галичина і Йосиф Собираньский з варшавской ґубернії, в Росиї. Оба полишили у старім краю жінки і діти, без найменчого заосмотреня і без средств до житя. Ні один із них не належав до ніякої орґанізації, мимо сього що у нас е аж чотири товариства. Як що, бувало, хто небудь звернув ся до небіщиків з зазивом, щоб вони вписали ся до якого брацтва, то не тільки, що не послухали його але ще і висьміяли. Може хоть тепер сей нещасний случай стане декому в науку та покаже, що не все е добра і здорова засада: „Якось то буде..." Адам Яньчик з Кранцберґ—Дубляни, в Галичини, якому поломило зовсім руку, нележав до якоїсь словацкої орґанізациї.

При сій нагоді додам еще пару слів про нашу громаду. Не знаю, чи знайде ся де друга громада, щоб так скоро і успішно зростала, як наша. У сей час живе тут до 80 руских родин і більш менш до 500 не жонатих. Се число з кождим днем зростае сьвіжими еміґрантами. Маемо гарну церков і руский хор, який знаменито розвиває ся. Від часу як о Добротвір, який з'умів позискати собі загальну любов і пошану виїхав зі St. Louis позістала і наша громада без сьвященника. Брак проводу дае ся дуже відчувати і гадаю, що щиро—патріотична людина поставила би нашу громаду дуже сильно, тим більше, що між тутешніми Русинами панує згода і любов.

М. Петровский.

МАЛА СМЕРТНІСТЬ.

Загально думае ся, що наші предки тішили ся о много довшим здоровлем як теперішне поколіне. Однак що тикае ся пересічної довжини житя, то ся розповсюднена гадка е зовсім не правдива. Статистики доказують, що під нинішню хвилю е о много меньший процент смертности, як був він коли небудь, а причин сього мусимо глядіти у поліпшеню загальної гиґієни, та й у сім, що наука медицини дуже поступила в перед. Она то усуваючи малі, незначні нераз долягливости, запобігае і охоронюе перед поважними, смертельними недугами. Такі обяви недуги, як утрата апетиту, загальне ослаблене і т. и. дуже легко усувае Трінера американьский еліксір ґіркого вина. Тіло набирае спеціяльних здібностий поборюваня недуги. Скріплює нерви і мязи, наповняе жили здоровою, чистою кровію, приводить цілий систем до сили і здоровля. Дістати можна у всіх аптиках які в головнім складі. Jos. Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

"SWOBODA"
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 184 Hudson Str., New York, N. Y.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

„Свобода"

часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тиждня в Четвер і коштує:

В Америці на 12 місяців $2.00
До старого-краю на 12 місяців $2.00
В Америці на 6 місяців ... $1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу" через Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львів, а російскі Українці через Книгарню „Кіївскої Старини" Березівська 14, Київ.

Оплачувати газету треба все-гда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтара або агента на експресовім офисі, пішлить нам, бо без того ми не годни грошей дістати.

Адрес:
„SWOBODA"
184 Hudson St., New York.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, кром нового, також свій старий адрес.

В обороні своїй, Народного Комітету і Народного Дому.

„А тепер ще доложу кілька слів в обороні моїй і Руского Народного Комітету в Америці. В сегорічнім календари „Союза" є закид супрсти Р. Н. К., що той спав блаженним сном. Сей закид є неправдивий о стілько, що таки Р. Н. К. зібрав сам близько $500.00 на Боєвий Фонд у краю і взагалі дав почин, що на сю ціль зібрало ся поважну суму гроша. Другими річами не займав ся, бо немав до того спромоги. Наші сьвященики не дали Р. Н. К. ніякої помочи. 500 відзнак і тількож книжочок статутів Товариства Руских Патріотів до днесь лежить без ужитку в Олифанті, бо ніхто не подумав підперти сего доброго діла. А де проводирі заложать руки, там не мож і думати про успіх. Тому Р. Н. К. бачучи, що его поклик не находить ніякого відгомону у „старшої братії" ограничив свою роботу до виплачуваня за дім Бурси і колектованя жертв на Боєвий Фонд у краю. Про віча і думки не могло бути, а то задля того, що на се не було фондів. Тому-то минувшого року відбуло ся лише одно віче в Ню-Йорку а більше нігде. Р. Н. К. не мав ані гроший, ані не мав впливу на загал сьвящеників, як видно хотьби із того, як розірвала ся збірка на Боєвий Фонд. А причиною тої байдужности і нельояльности супротив Р. Н. К. було се, що в Р. Н. Комітеті були народовці, націонaльні демократи. Се була ціла причина, чому усі змагання наші постигла неудача. Отсе нехай буде і відповідею на другий закид в справі Р. Н. Дому. В марти с. р. буде мітинґ членів і там буде обрахунок маєтку і совісти. Маєток ненарушений і жаден з урядників Р. Н. Дому не має ні цента на своїй совісти. Богато з нас працювало за дармо роками. А однак який малий вислід із цілого труду. Неоден аґент посилає більше гроша, чим наша інституція, котрої членом повинен би бути кождий Русин. Правда — тут богато винен Краєвий Союз Кредитовий у Львові, котрий дуже пиняво доручував пересилки і через се підорвав довіре до Р. Н. Дому. А лежь кілько то бизнесів моглоб було розвинути ся других? Що стало ся з бюром праці, що з книгарнею? Всюди невдача. А чому? Тому, що для такої роботи треба було своєї часописи, щоби адвертайзувала бизнес. І треба було, щоб Р. Н. Дім підперли усі інтеліґентні одиниці на америк. Руси. Сего не було і мабуть не буде.

Я не маю на своїй совісти ніякого викиду за сї невдачі. Докази моєї безкористної праці то тисячі копій пересилок, то півтора року прикованя до бюрка задля щоденної експедиції. Думав, що до такої бизнесової праці згуртують ся усі. А тепер по тількя прикрих досьвідах я зважу ся лиш се сказати: Колиб робив як другі, мавбим днесь і маєток і спокій а так не маю нічого хиба несправедливу критику від тих, що самі найбільше винні."

о. Н. Струтиньский.

Повисша статя о. Н. Струтиньского, предсідателя Народного Комітету і Народного Дому, се не самостійна статя а продовжене зазиву до ратованя Бурси. Не містили ми єї враз з зазивом, аби не мішати разом за богато ріжних справ та ще й задля других не менче важних причин.

В сїй статї о. Н. Струтиньский старає ся оправдати себе, Народний Комітету і Народний Дім з закидів зроблених в сегорічнім календарі „Р. Н. Союза". На жаль не всї ті оправданя видержують критику і тому друкуючи повисші оправданя, ми змушені додати до них деякі поясненя, о скілько нам звісні сї справи.

Дійсно закид, що Народний Комітет не проявляв жадної діяльности (а не спав сном блаженним) є несправедливим, бо хоч можна було при відмінних обставинах більше зробити, то таки Народний Комітет якусь роботу робив і наслідки єї є. Народному Комітетови можнаб вже скорше закидати брак пляновоі, систематичної та витревалої праці, і нам здає ся, що нічо иншого а лише сей брак є причиною і роблених закидів і теперішного оправданя.

О. Н. Струтиньский оправдує невдачу Народного Комітету тим, що складає вину на „наших сьвящеників", проводирів „старшу братію", брак фондів, брак впливу на загал сьвящеників, байдужність і нельояльність супроти Народного Комітету, а вкінци і на те, що в Народнім Комітеті були народовці, національні демократи.

Невдачі Народного Дому пояснює неточностію Кредитового Союза у Львові, браком своєї часописи і попертя зі сторони усїх інтеліґентних одиниць на американьскій Руси.

Пригляньмось блисше сим причинам. Насамперед що до Народного Комітету. Народний Комітет не був комітетом сьвящеників, але комітетом народним, який не повинен був оглядатись лише на сьвящеників, але на загал народу. Холодне чи яке там відношене сьвящеників (хочби і „наших") до роботи Нар. Комітету, не може тут грати великої ролї. Звісна прецінь річ, що деякі люди працюють нераз неоглядаючись або і проти волї сьвящеників, а мимо сего робота їх не є безуспішна. Впрочім, можливе і те, що деякі сьвященики мали причину холодно відноситись до роботи Н. Комітету і сим дасть ся пояснити брак впливу на них зі сторони Н. Комітету. Нам здає ся, що єслиб Народний Комітет не був ограничав ся лише на сьвящеників, проводирів і старшу братію, але старав ся дійти до народу, єго праця булаб так само успішною як і праця першого Народного Комітету. Нельояльність супроти Народного Комітету викликав, на жаль, Комітет сам, а се в сей спосіб, що хотів проти волї деяких жертводателів післати усї жертви на Боєвий Фонд одній лише партії. А вже висказ будім то „ціла причина чому усї змаганя Нар. Комітету постигла неудача було се, що в Н. Комітеті були народовці, національні демократи" — минає ся зовсім з правдою. Фактом приміром, є, що деякі національні демократи а навіть сьвященики післали свої жертви на Боєвий Фонд на руки редакції „Свободи", а не Народного Комітету, про що цікаві могуть довідати ся зі справоздань друкованих в минувшім річнику „Свободи". Брак аґітації з боку Народного Комітету викликав недостачу фондів, що до Товариства Руских Патріотів, то оно завмерло тому, бо обіцянки не були додержані, а відзнаки, про які згадує о. Струтиньский, були, о скілько знаєм, зроблені аж тоді, коли Товариство Руских Патріотів перестало істнувати.

Що до Народного Дому, то тут справді Краєвий Союз Кредитовий дуже богато пошкодив, алеж бо і уряд Народного Дому також не без вини. Треба знати, що після чартеру Народного Дому, трех людий: предсідатель, секретар і касієр мають дуже широкі права. На підставі сих прав їм прислугуючих они моглиб вже давно зірвати зносини з Краєвим Кредитовим Союзом і навязати їх з иншою фірмою, якаб точно сповняла свої обовязки, а чому сего не зробили? Невдачу Народного Дому браком своєї часописи ніяк не можна оправдувати. Аджеж в Европі і Америці істнує стільки фінансових інституцій, а чи кожда з них має свою часопись? Майже жадна нї. Треба знати і се, що в Америці часопись заложена лише для адвертайзованя певного бизнесу не може дістати second class privileges (річ дуже важна). Єслиб був Народний Дім видавав свою часопись, то питане ще, скілько людий схотілоб таку часопись читати і за неї платити. Видаване часописи коштує немалі гроші, тому друге питане насуваєсь таке: Чи гроші виложені на видавництво такої часописи звернулись би в евентуальних доходах з такого адвертайзованя. Нам здає ся, що нї, тим більше, що навіть видаване малої часописи в кількох тисячах примірників коштує далеко більше як розумне адвертайзоване в кількох часописях — а ріжниця є ще й та, що коли часопись видавана Нар. Домом булаб доходила що найбільше кілька тисяч людий, то оголошене уміщене в кількох часописях булоб доходило до відомости двайцять кількох тисяч людий. Впрочім на брак адвертайзменту Нар. Дім не повинен нарікати. Були адвертайзменти і то великі за довший час у „Свободі", біда лише, що не плачені.

Що усї інтеліґентнійші одиниці на американьскій Руси не поперли Народного Дому — се факт. Але хто сему винен? Чи бачив хто коли статут Народного Дому? Чи бачив хто коли за 3 роки справоздане з діяльности Народного Дому? Чи взагалї було коли небудь навіть на загальних зборах яке справоздане гідне сего імени? Як можна сподіватись попертя зі сторони не лише інтеліґентних, але навіть неінтеліґентних одиниць бизнесової спілки (бо такою спілкою був і є Народний Дім), если посилки не були доручовані по кілька місяців і если про те що діесь в Народнім Домі не то загал, ті що мали в Н. Д. уділи, але навіть урядники, крім хиба предсідателя, не знають нічого? Як можна сподіватись, аби люди інтересовались Народним Домом, куповали уділи і т. п., если ухвали загальних зборів були нехтовані, а члени, ба навіть урядники Нар. Дому не діставали відповіди на письма в справах нераз дуже важних. Не дивно прото, що Нар. Дім не зискав собі довіря у загалу, що ніхто не хоче вступати в члени сеї інституції, але і ті, що є єї членами, радіб вицофатись, відобрати свої гроші, а навіть, як ходять слухи, на слідуючих загальних зборах хочуть голосувати за розвязанем товариства і розібранем зложених гроший, що булоб мабуть ще найлїпшим виходом з немилого положеня.

Ніхто не закидає нечесности о. Н. Струтиньскому, предсїдателеви Народного Дому, анї жадному другому урядникови, але що до безкорисної праці для Нар. Дому роками та півтогорічного прикованя до бюрка, позволимо собі поставити знак запитаня. Нар. Дім істнує всего 3 роки, праця тих, що висилали гроші була неоплачувана, о скілько собі пригадуємо, лише оден рік, а приковане до бюрка справді трудно собі представити, если неоден агент пересилає більше гроший як Нар. Дім.

Послїдне речене в обороні о. Струтиньского: „колиб робив як другі, мавбим днесь і маєток і спокій, а так не маю нічого хиба несправедливу критику від тих, що самі найбільше винні" — висказує блисше провідну гадку цілої оборони. Именно каже оно, що о. Струтиньский пав жертвою своєї патріотичної праці, поніс втрати матеріяльні і моральні, а все з причин других, котрі мають і маєток і спокій, а вмісто помагати о. Струтиньскому, що було їх обовязком, сьміялись лише в кулак і критикували его.

Хто хоче, може в се вірити, та ми позволимо собі повторити наш погляд вже попередно висказаний, що мабуть головною причиною невдач є брак пляновоі систематичної, витревалої праці, без якої не лише робота Народного Комітету або Народного Дому, але взагалї яка небудь хочби і найдрібнїйша робота удатись не може.

З житя галицької України.

Дня 1. січня відбули ся в Галичині в двох повітах: борщівськім і старосамбірськім доповняючі вибори до сойму. З рускої сторони кандидував в борщівськім Др. Калитовський, адвокат з Заліщик, а польський комітет для виборчих розбоїв висунув кандидатуру ґрафа Чарковского—Ґолієвского, а в повіті старосамбірськім о. Яворский і шляхтич Созаньский. Системою безличних злодійств, шахрайств, розбоїв і фальшованя волї виборців, як звичайно, так і при сих виборах вийшов послом „з волї люду" ґраф. А як ся „воля" виглядає, се покаже найлучше декілька зразків польської виборчої етики і культури. І так в Озерянах, Мельници і Юриямполи відбули ся правибори потай Русинів, без ніякого, попереднього оголошеня. В Королївці користні для Русинів правибори без найменчої правної причини уневажнено на місци і зараз в підступний спосіб переведено другі правибори на шкоду Русинів. В Кривчу долїшнім на руських виборців впало 30, а на шляхоцько-польських 10 голосів. Однак комісаревидало ся, що число 10 є більше як 30 і при помочи такого „гокус—покус" — вийшли польські виборцї. Се саме було і в Кривчу горїшним де знова показало ся, що число 30 є більше як 41!. В Пилипчи, корінно руськім селї пан комісар iure caduco іменував сам кількох жидів вибордями. Подібно стало ся в Озерянцї і Циганах. Таких фактів є тисячі і справдї насталоб навіть місця про всї писати.

В повітї ст. самбірским при виборі посла голосувало 114, о. Яворський дістав 59 голосів, а Созаньський 54. Мимо того комісія польска не хотіла довший час узнати о. Яворского послом!

Однак після наспівших послїдних вістий вибір о. Яворського є довершеним фактом і комісія змушена була проголосити його вибір. З радостию нотуємо сю побіду гал. Русинів в надії, що вона є початком дальших, величнїйших.

Здавалоб ся, що супроти розбійничої тактики наших відвічних ворогів всї Русини виступлять до сих доповняючих виборів одною, збитою масою, що „пропаде незгоди мара..." Тимчасом так, як всегда і всюди, де іде о шкоджене народним інтересам, де іде о кириненє народній справі і лакейске вислугуванє ся шляхтї, там всегда найдуть ся наші мамелюки—москвофіли. Щоб розбити народні голоси, ті кацапи, що про людське око горлають за „консолідациею" а потаємно кують зраду і крамолу, ті кацапи не мали відваги підчас сих виборів виступити прилюдно, але сховали ся за плечі кількох мало звісних і Богу духа винних мужиків і висунули проти Др. Калитовського кандидатуру мужика Григорія Бойчука. Однак сей у заяві оголошеній в ч. 270 „Діла" подав до прилюдної відомости, що ані не гадає кандидувати „а проголошене його кандидатури є інтриґою зрадників і ворогів руського народу..." Чи ся пощечина, публично уділена, „Народному (!?) Саветові" піде йому в науку—сумніваємо ся—бо, мовляв, горбатого і могила не випростує.

Тимчасом, по всїх усюдах народ горячо взяв ся до приготовлень для нових виборів, до парляменту, які в недовзї мають відбути ся уже після нової ординациї виборчої. По селах і місточках йдуть віча за вічами, скликують ся наради, завязують ся свої, щиро—хлопські, українські комітети. Хвиля важна і народ зрозумів, що лиш згодою, ідучи хлоп при хлопі, грудь при груди мож побідити панських гнобителів, лупіїв і ворогів; що лиш о мур дужих, мужичих грудий розібють ся филї сеї потопи, що від краю до краю залила нашу батьківщину. А що вороги не сплять, що витягають пазурі і готовлять ся, аби [illegible]

вкрасти руським хлопам бодай кілька з тих 28 мізерних мандатів, що нам їх визначуе новий закон се бачимо із відозви підписаної гарбарем хлопської шкіри, Т. Ценським, де між иньшим говорить ся, що „my nie możemy zrzekać się prawa i obowiązku (??) zastępywania także i ludności ruskiej...“, бо мовляв у Відни „znajdzie się wiele intereśow nam wspólnych...“ У руського хлопа і ляцького графа „wspólne“ інтереси!! Чи виділи ви люди, аби був між вовками а вівцями якей „спільний“ інтерес? Сей „спільний“ інтерес се е нічо иньшого як лупленe з хлопа семої шкіри і недовволюване йому і пари пустити з рота, як що дуже його заболить. Се е той „спільний“ інтерес, що е виписаний кровавими пятнами на хлопській шкірі, се той „спільний“ інтерес, що не лишае нам місця на рідній земли, що тисячі рік річно жене за океани...

З загальним, політичним скріпленем нашої справи у Галичині е туго звязана справа універзитетська. Нашим читачам е звістна ся борба за українську найвисшу школу, за свій власний універзитет, де б розвивала ся наша наука, де б виховувала ся нова, рідна інтелігенція без того, щоб еї напихано чужою, отруйною блекотою, яка еї відбивае від народу і переміняе у безідейні орудія панующої „браці.“ Читачі пригадують собі певно не забутвю сецесию, яка сказала сьвітови, що і ми живемо, що і ми домагаемо ся прав, які прислугують кождому живому чоловікови. Читачі тямлять се „яйцебатіе“ уладжене за зневагу нашої мови ректорове, польскому попови, Фіялкови у 1903 році. Або сі тамторічні барикади на універзитеті... І ось знов случила ся подібна хрія на універзитеті при нагоді сьвяточних записів чи то так званої іматрикуляції. Наші академики безусловно відмовили, щоб складати приреченя в язиці польскім, як сего жадав сенат універзитету, а як що сей не згодив ся приймати сі приреченя по руськи то дня 11 м. м. зібрали ся наші академики на універзитеті, аби відбути віче і нарадити ся, що ввиду того робити.

Підчас нарад зненавиджений Русинами, чорний дух універзитетських властий професор Др. Вінарж, почав лазити поміж молодіж, підсьміхав ся злобно з наших убого одітих студентів, та бурмотів під носом слова: hajdamaki! ukrainska dzicz! Сего було забогато для розярених і так академиків і кількох з них кинуло ся на нього і почали його хрестити хлопськими параґрафами, чи то палками. Зі страху і болю він аж присів і з плачем просив: „Darujcie mi zycie!“ Закровавленого викинули академики з поміж себе і кинули ся до головної салі, де власне був ректор. Сарака аж побілів та почав трясти ся зі страху. Його випроваджено зі салї і тепер за чало ся діло нищеня. Розярена до краю молодіж поломила крісла, столи і фотелі, подерла килими і дивани і понищила образи всіх ректорів. В той спосіб зруйновано всі салї першого поверха. Иньша часть молодіжи збудувала тимчасом барикади на коридорах і сим замкнула доступ до занятого крила. Один з академиків задягнув ся в ректорську тоґу і виліз на барикаду тримаючи в одній руці український прапор, а у другій ніж. За хвилю повівав сей прапор з універзитетського будинку. На телефонічне завізване ректора прийшли сильні відділи кінної і пішої поліциї, однак сї „герої“, що уміють лиш безборонних мордувати, не могли відважити ся на приступ до універзитету, бо бояли ся, що наші студенти мають револьвери... Тимчасом академики сповнивши свою задачу і не бачучи причини довше сидіти у універзитеті добровільно вийшли з нього і удали ся, сьпіваючи дорогою патріотичні пісні, на поліцию, де їх переслухувано до першої години в ночи. По списаню протоколів випущено усіх на волю. Хлопський параґраф показав ся чудотворним лїком, бо на другий день відбули ся приреченя, але вже по руськи. Панів—Ляхів треба видко лиш уміти гарно попросити, а вони уже на все згодять ся!...

Так як і сецесію зломили молоді опричники—москвофіли так і тепер, як що ціла наша академична молодіж зірвала ся до борби о універзитет—з молодих москвофілів ні один не показав ся того дня на універзитеті. Тому безличною брехнею е відомість деяких „русских“ американських часописей будьтоби „русскій“ розпочали борбу. Сі „русскій“—мимоходом тут згадаемо яких на універзитеті е всего на всего до 50, на загальне число 900 наших—не тільки, що не суть спосібні до ніяких шляхотнійших, взнеслійших поривів але противно, яко гідні наслідувателї і ученики своґо „штабу“ стають на кождім кроці гнилою колодою у змаганях наших академиків. Річ природна, бо і чогож иньшого можна сподівати ся від сих, які поставили найвижшим своїм ідеалом кнут, рублї і золоті ковніри...

Дійсно, сьвяті слова героя російської революциї, Коноплянїкової: „Як ідей не побореш баґнетами, так і баґнетів не побореш самими ідеями.“ А сю правду здаеть ся, починають уже Галичани піймати...

Осторога для хорих перед ошуканцями!

Лиха судьба по довшім безробітю в Ню-Йорку загнала мене до одного гнізда обманьства, що зове себе „Medical Institute“. В заведеню сім як і у много инших подібних заведенях „медичних“ займають ся лїченем нещасних хорих. Як виглядае лїчене в таких „закладах медичних“, може собі читач дуже легко представити, прочитавши опис і спосіб лїченя в одній з таких „гуманних“ інституций!

У мешканю, складаючому ся із кількох комнат, сидить вісьмох мужчин і одно молоденьке дївча; усі при бюрках щось пишуть. Перед кождим з них лежать на бюрках листи: се просьба від хорих прислані на адресу лїчничого заведеня. А позаяк сі листи приходять від ріжних народностий, тож і кореспонденти відповідають пацієнтам в ріжних мовах. Є отже кілька відділів у тім „медичнім“ інституті, як анґлійский, італїйский, німецкий, російский, жидівский, польский, словацкий, ческий та руский.

Мене заанґажовано до руской переписки. На самому початку свого „урядованя“ заявляв я „секретареви“ сего заведеня, що бажав бим бачитись особисто з доктором тогож заведеня лїчничого, бо під его адресою доручувано мені листи від руских сторін, котрим я власне мав відповідати та описувати їм спосіб уживаня медицин, однак доперва за трикратним наляганем представив мене пан „секретар (жид) — пану „директорови“ (також жидови) — і при тій рекомендації пан секретар титуловав п. директора доктором!..

Сей спосіб поступованя зі мною — мені нї трошка не подобав ся, однак я рішив ся стати кореспондентом для руских пацієнтів, а се головно тому, щоби набрати троха практики на поли медицини і фармацевтики!..

В першім дни мого фактичного „урядованя“ доручив мені сам п. директор (рудавий жидок) кілька листів від руских людий, а щоби я довідав ся, як натакі листи відповідае ся пацієнтам, відослав мене п. „директор“ до одного сусіда-кореспондента від жидівских писем, та припоручив сему, щоби він об'учив мене у всім, як лїки приписувати — та подавати спосіб, як лїків уживае ся!..

Сей кореспондент велїв мені найперше перечитати кілька листів, а відтак оповісти йому їх зміст. Я се радо учинив, та зміст листів переповів стоячому при мені жидкови.

Були се просьби звернені до доктора о приписане і прислане їм відповідної медицини на слабости ревматичні. Жидок подиктував мені тоді ось такий спосіб уживаня медицини складаючої ся із чотирох родів:

лїкарство означене числом „1“ бере ся на ложочку від гербати, вливае ся его опісля до пів склянки сьвіжої (зимної) води і випиває ся в двох разах денно перед їдженем:

з лїкарства під числом „2“ бере ся одну пілюлю, кидае ся еї до пів склянки зимної води і випивае ся її два рази денно по їдженю;

з лїкарства під числом 3 заживае ся що дня перед встанем одну пілюлю і попиває ся зимною водою;

лїкарство під числом 4 наливае ся у ложку столову і розпускае ся его в двох склянках теплої (перевареної) води та на півсю мішаниною натирае ся тіло в тих місцях, де відчуває ся біль ревматичний. За таку медицину побирае ся від пацієнта, почавши від 5 до 9 дол. і висше, після уподобаня кореспондента.

Для пацієнтів до Спол. Держав висилае ся такі лїки сейчас за посліплатою, а від пацієнтів живучих у Канаді жадае ся листовно найперше присилки гроший на оплачене висше згаданої медицини.

Вислухавши такого викладу — забрав ся я до писаня! Коли я кінчив писане третого з ряду листи, приступив до мене той самий жидок та радив мені підписуватись на кінци листів для більшого ефекту: доктор руского відділу в Електро-Медичнім Інституті. Пізнавши вже в першім дни свого урядованя нечисті руки сеї блаженної інституції — поклав я собі задачою пізнати докладно всі тайни сего чудотворного — для хорих — прибіжища!

На другий день попались мені у руки два вже цікавійші листи, бо від хорих на сифіліса! Один лист походив від Русина, а другий від Німця; німецкий лист доручено мені тому, що саме того дня забракло німецкого кореспондента!

Зміст обох сих листів переповів я самому п. „директорови“, а сей казав приписати сим пацієнтам, зараженим сіфілісом, ту саму медицину, що і на болї ревматичні!!

На третий день повторилась та сама історія з приписуванем медицини для хорих!

Всякому, хто хорий на яку небудь слабість — чи то сухоти, чи запалене, хороби венеричні, глухоту, біль в плечах, брак апетиту, ревматичні болї, на рани — усім записуесь одно і те саме лїкарство. Записують его також як знамените на затвердлі груди жінки, котрій присхло молоко! приписуеть ся одно і те саме лїкарство!

Кождий отже добре зрозуміе, що се крайно-підле ошуство і подвійний злочин, бо виманюе від легковірних людий тяжко запрацьований гріш, а окрім сего позбавляе хорих рештки фізичних сил та прискорюе всякі можливі комплікації слабости, а остаточно і передвчасну смерть! Крайна пора, щоби наші люди не давали обманювати ся дурисьвітам та не вірили їх шумним оголошеням, які часто можна подибати в часописях, особливо сих які друкують ся в чужих мовах.

Цікаво, що майже всі Русини, які удавали ся о лїкарску пораду до „славного“ медичного інституту в якім я працював, покликували ся в своїх письмах на часопись „Правду“, з котрої то они довідались про „чудесний“ спосіб лїченя згаданого електро медичного інституту.

Всім хорим радимо, щоби удавались по пораду лїкарску все особисто до найблизше перебуваючого лїкаря, а не давали себе більше обманювати несовісним людям!

М. Попович-Березиньский,
наочний сьвідок висше наведених лайдацтв.

Повисше письмо д. М. П. Березиньского само за себе говорить. Оно вказуе як не мож яснїйше, яких лайдацтв допускають ся широко розголошувані медичні заведеня, особливо на несьвідомих імігрантах. Від оголошень чудесних докторів, медичних институтів і тих подібних шкірологів аж кишать усякі газети. Правда, деякі часописи до недавна не знали, що сі ославлені доктори оголошувані по часописях нічо иншого, як лиш дерискіри, але від коли часопись The Collier's Weekly розкрила їх злодійства, не повинно бути у нікого жадного сумніву про їх злодійство і жадна чесна часопись подібних оголошень друковати не повинна.

Був час коли і „Свобода“ друковала їх оголошеня, але переконавшись, що они лїчать не людий а лише їх кишені — „Свобода“ більше таких оголошень не приймае.

Той сам „інститут“, в котрім робив д. Березиньский хотів оголошуватись в „Свободі“ і платити за се кілька сот долярів на рік, але „Свобода“ его предложеня не приняла. Так само одна подібна інституція з Бофало, Н. Й. хотіла друковати в „Свободі“ свое оголошене і платити кілька сот долярів річно, але ми її відкинули, як відкинули ми також оголошеня кількох подібних инших докторів і інститутів.

Так як річи стоять тепер, „Свобода“ не друкуе оголошеня ані одної фірми, про яку міг би бути сумнів, що она веде свій інтерес нечесно і хоч в наслідок сего „Свобода“ мае мало оголошень і менче доходів, то за те маемо чисту совість, що через нашу часопись ніхто не вістане ошуканий.

Єслиб однак хто з пов. читателів довідав ся, що котра небудь фірма з тих, які оголошені тепер в „Свободі“ е нечесною і мав на се докази, ми будемо дуже вдячні, єсли нам про се буде донесено і зробимо з такою фірмою коротку справу.

Вкінце сподіемось, що слова д. Березиньского, який на власні очи бачив, як медичні інститути і окричані доктори лїчать людий — не прогомонять безслїдно та що всі розумні люди будуть не лише самі уникати чудесних лїкарів і мед. інститутів, але ще й других будуть перед ними остерігати.

Іван Ардан.

Пояснене.

Деякі люди ворожо настроені проти „Союза“ старають ся всїлякими способами підкопати довіре членів до сеї орґанізації, аби самі могли легче ловити в мутній воді рибу.

Деякі одиниці не сьвідомі цїлий сих панків дали піддуритись і послїдними часами два члени „Союза“ нарікали в письмі до певних людий тому, що „Союз“ казав платити по 25 центів за Календар а по 5 долярів за братскі книжки.

Скарги одного і другого члена неоправдані. Уряд „Союза“ виконуе лише те, що поручила ему головна Конвенція, а що за Календар „Союза“ пораховано 25 центів хоч він тільки не коштуе, а за книжки 5 долярів, то се річ зовсім природна. Адже кождий чоловік продае річ дорозше як еї купуе. Подумайте де би були бучери, ґросерники, готельники і другі купці, еслиб продавали все по тій самій цїні що купують. Кождe братство руске дае раз а деякі і по кілька рази в році баль, представлене чи иншу забаву на дохід своі каси. Подібно роблять і парафії. Чомуж би одному „Союзови“ не вільно було робити сего, що роблять братства, парафії а навіть поодинокі люди? — Союз мае право таке саме як і другі — а навіть повинен також дещо заробити на друках, які видае тим більше, що зиск з таких друків іде не де инде а до „Союзової“ каси і що з гроший тих як і всїх других Уряд Союза здае докладне справоздане.

Тому сподіемось, що кождий розумний член „Союза“ признасть рацію его урядови і не буде слухати Юдів, що підставляють ногу „Союзови“ де лиш могуть.

До Русинів в Нюарку.

Дорогі братя і сестри!

Як Вам відомо, що куплена о. Н. Струтиньским каплична в Нюарку уже зовсїм не відповідае потребам і вимогам теперішної громади. Число Русинів в Нюарку зросло від сього часу дуже, і безвпинно, з дня на день збільшае ся. Тому комітет церковний сею дорогою звертає ся до Вас о поміч і підмогу: на горі міста, на Борт стр. є до набутя гарна будівля, пригожа на церков, за цїну 17,500 дол. Братя і сестри! Подайте нам помічну руку, щоб ми змогли уже від 15 лютого обняти церков в посїдане. Просимо ще раз підперти щиро так гарне діло і завздалегідь за всяку, хочби і найменчу поміч, складаемо щирорусcке Спасибіг.

За комітет церковний:

Дамян Мних } предс.
Юліян Демків }
Федір Олїйник, кас.
І. Цюприк, секр.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Отець духовний „Союза“:
о. Стефан Макар, 'Phone 46—12
11 May St., Ansonia, Conn.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1906—1908.

Предсідатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсідатель:
Іван Париляк, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніта, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія:
о. Лев Левицкий, Minersville, Pa.
Осип Стеткевич, Olyphant, Pa.
С. Калакука, Jessup, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз“ — одинока руско народна організація в Америці.

Принимае членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $1000.00,
Посмертне за жінку $400.00,
Посмертне за діти від 15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Сли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне
для П. П. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю раз на все, що всї гроші належачі до каси Р. Н. Союза посилае ся так: на money-order-ах або чеках виписуе ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так виписаний money order або чек не посилае ся до Голов. Касіера, але враз з виказами до Голов. Секретара. Головний секретар опісля відсилае їх до Голов. Касіера.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Оголошене.

Отсим повідомляю Вас ПП. Секретарі, що принимаючи нових членів до Руского Нар. Союза маете від кождого нововступаючого відбирати: 1) вступне після літ, так як було перше, 2) за грамоту 25 цнт.. 3) відзнака 75 цнт., 4) книжочка 10 цнт., 5) на фонд резервовий 2 цнт., 6) фонд бідних 1 цнт. і 7) фонд народний 1 цнт. При вступі нових членів маете уважаги, аби члени були здорові, чесні і добрі Русини і щоби не перевисшали 40 літ жития. Ті, котрі мають висше 38 літ а не скінчених 40. мають предложити метрику родженя або який инший документ, котрий би посьвідчив про їх вік.

С. Ядловский, голов. секретар.

ВАЖНЕ!
До Вп. місцевих Урядників Рус. Нар. Союза і всїх членів. взагалї!

На підставі ухвали IX. головної конвенциї Руского Народного Союза відбувшої ся в Scranton Pa. повідомляю сим вас, що буду наставляти місцевих орґанізаторів Р. Н. С. Хто з пп. урядників або членів схоче занятись орґанізацією своїх рідних братів-Русинів нехай сейчас зголосить ся до головного орґанізатора. Пп. місцеві секретарі мають першеньство.

С. Ядловский,
головний орґанізатор,
Box 76, Jersey City, N. J.

Повідомлене
для всїх відділів Р. Н. Союза.

ПП. Секретарі!

Отсим повідомляю вас, що кождого місяця належить ся повідомити мене: хто був принятий до братства, хто вимазаний; хто був принятий з переступним листом, а хто взяв переступний лист; хто змінив посмертне на скілько і кому записав; хто оженив ся; хто помер; скілько членів позістало в братстві на ціле а скілько на половину посмертного. — Всї такі зміни треба написати на Місячній Справі, т. е. на картці, котра прийде вам з кождим розметом і ту картку по кождім мітинґу або найдальше до 29-го заслати разом з деклярациями і переступними листами, если які будуть, на адресу:

Theo. Labowsky,
Box 76, Jersey City, N. J.

Після тої місячної справи прийде вам слідуючий розмет, а котре братство не пришле такого повідомленя на час, то єго розмет буде такий сам, який був попередний, а члени, котрих братство хотіло приняти або вимазати, не будуть приняті ані вимазані аж доперва на другий місяць, бо на 30-го замикае ся рахунок членів і розсилае ся розмет.

Теодозій Лабовский,
рекорд. секр. Союза.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенциї „Союза“, кожде братство приналежне до „Союза“, повинно мати отсї книжки:

1) Книжку членів (Іменослов).

2) Книжку місячних складок.

3) Книжку касову і протоколову.

На сї книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза“.

До всїх відділів
і членів „Р. Н. Союза“, і до вдів і сиріт оставших по членах.

Отсим подаесь до загальної відомости слідуюче:

1) Всї гроші по умерших членах „Р. Н. Союза“, котрі були записані для позісталих сиріт і котрі еще до сего часу не були виплачені, находять ся в Фонді сирітскім каси „Р. Н. Союза“.

2) Ті гроші Головний Уряд не може і не мае права виплатити лише повнолітним сиротам (спадкоемцям) або їх правним опікунам.

3. Спадкоемці не мають права жадати від орґанізації „Союз“ проценту після своєї волї, а лиш такий, який каса „Союза“ побирає і від того часу, від коли обставини нашої орґанізації позволили сї гроші упорядкувати і льокувати в Фонд сирітский ненарушимий.

4. Головний Уряд „Союза“ був всегда і єсть тепер і на будуче приготований сї гроші спадкоемцям виплатити, если спадкоемці внесуть свої жаданя, а з ними дадуть нашій орґанізації „Союз“ леґальні поквітованя.

5. Спадкоемцї—сироти, котрі суть дорослі, се є повнолітні (в Америцї маючі 21 літ скінчених), могуть свої жаданя вносити до Головного Уряду „Союза“ разом прислати метрику уродженя а Головний Уряд сейчас виплатить їм належиту суму.

Зі старого краю, Угорщини або Галичини, спадкоемці могуть вносити свої жаданя через своїх опікунів або урядників ц. к. повітових судів — каси сирітеньскої. Такі жаданя повинні іти через конзулят австрійский тут в Америці (33 Broadway, New York City, America), а конзулят повідомить і передасть сї папери нашому урядови і ми вишлемо сї гроші через конзулят до приналежного суду — до каси сирітскої.

6. Опікуни малолітних сиріт в Америці, если хтять дістати гроші сирітскі з каси „Р. Н. Союза“, мусять бути узнані тутейшими кортовими властями і мусять заслати копію декрету опікунчого до Головного Уряду „Союза“, на руки головного секретара Mr. S. Jadlowsky, Box 76, Jersey City, N. J.

7. Спадкоемці, котрі находять ся в краю і суть повнолітними (мають 24 літ), могуть свої жаданя вносити впрост до Головного Уряду на імя предсідателя Mr. K. Kirezow, 140 Essex St., Jersey City, N. J., North America, але мусять залучити посьвідчене уряду громадского, метрику уродженя, почтовий адрес і спис скілько в родині остае молодших спадкоемців і їх імена.

8. Всї відділи і братства „Р. Н. Союза“ як і позісталі вдови і сироти обовязані прислати спис сиріт і їх імена, вік і адрес, которих частка посмертна знаходить ся в касі „Р. Н. Союза“, і то безпроволочно до Головного Уряду, а Головний Уряд опісля повідомить цертифікатами спадкоемців, яку кождий мае суму в сирітскім Фонді „Р. Н. Союза“.

Дано в Jersey City, N. J. дня 16. Січня, 1907 р.

К. Кирчів,
140 Essex St., голов. предс.

Увага.

Понеже давалось чути поміж спадкоемцями, вдовами по умерших членах, а навіть поміж членами невдоволене і нарікане з причини сирітских гроший, котрими орґанізація „Союз“ опікуесь, але в них жадної користи не мае, проте Головний Уряд уважав за потрібне пояснити сю справу членам „Союза“ і тим вказати, що деякі члени або відділи не мали причини нарікати на орґанізацію „Союз“, будьто би она не хотіла комунебудь сирітских гроший виплатити. Наша орґанізація кождого часу сї гроші виплатить, але лише тому, хто дасть леґальний ресіт, поквітоване, котре може дати пореку і забезпечене від непотрібних страт для орґанізації.

Для того на будуче повинні панове члени „Р. Н. Союза“ уважати, в який спосіб свое посмертне назначити і записувати. Не єсть розсудно і мудро, если член „Союза“ мае добру, дбалу жену і мае маленьких трое, четверо дітий а не посідае жадного заощадженого капіталу, записувати свое посмертне в „Союзі“ одну сотку на церков в краю, другу сотку на церков в Америці, одну сотку жені а решту на діти, бо що тогді дієсь по його наглій смерти? „Союз“ виплачує по єго воли, а бідна жена дістане сотку або дві, заплатить похорон, а діти останугь голі і голодні. Тоді вдова впадае з роспуку, плаче, і нарікае на „Союз“, домагаесь від орґанізації тої частки, котру призначив єї муж для дітий, але тимчасом „Союз“ не мае права такої частки жені виплатити, хиба під услівями поданими повисше. Таких випадків маємо богато і часами они шкодять орґанізації. Правда, се красна ціль дарувати на церков, але полишити щось дітям то перший обовязок, бож діти звичайно ще маленькі і безсильні. Они потребують днесь їсти і убратись, они потребують школи, они потребують опіки, они нікого не мали тілько тата і маму. Тата стратили, а мама безрадна, бо що она з ними порадить, если не мае звідки їх ховати? Они би собі заробили, як би повиростали, але щож тепер они зроблять? Днесь оден долар зробить їм більше прислуги, як колись тих сто або і більше, що мають дістати. Як будуть сильні, дорослі, тогди для них поле отворене. Они тогди годні собою зарядити. Се суть правдиві образці наших людий в Америці, які стрітили неодну родину по умершім члені „Союза“.

Длятого, дорогі Братя, уважайте в який спосіб забезпечити свою родину, бо подібний випадок ми маємо тепер, де отець умираючи зробив тестамент і записав частку на трое маленьких дітий без тата і без мами і без опіки. На їх прокормлене остає всего 80 дол. з розпорядимого фонду і Головний Уряд „Союза“ ломить собі голови, що мае зробити з тими малими, а частку їх сирітску не може їм виплатити, доки не будуть мати правних опікунів.

К. Кирчів,
головний предс.

Увага
для секретарів місцевих братств і відділів „Р. Н. Союза“.

Понеже секретарі місцевих відділів і братств безустанно домагають ся статутів і грамот членьских від голов. секретарів і в деяких своїх письмах докучають гнївно голов. урядникам, длятого звертаю їх увагу, що такі секретарі роблять се не розсудно і безпідставно і тілько забирають дорогий час на відписуване листів і оправданя, та вражають головних секретарів до праці. Звертаю їх увагу і на те, що діловодство в „Союзі“ через реорґанізацію дуже утруднилось і через то головні урядники мають що раз то нову працю, якої годі було сподіватись, а кожда така праця забирае немало часу. Описати се докладно трудно, хиба буде можливо устно розповісти при справозданю на будучій конвенції перед делеґатами. Се раз.

Друге, нових статутів і грамот голов. секретарі еще не мають готових, а то длятого, що Головна Конвенція поручила Головному Урядови, щоби нові статути дати обробити лоерови, щоби они годились з законами Сполучених Держав і щоби були перетолковані на американьский язик і в двох язиках друковались. Лоер до якого лиш в тій справі удались, статутів наших ще не справив. Так само Конвенція поручила, щоби видати нові грамоти в кольорах для всїх членів „Союза“. Отже статути і грамоти, сї найголовнійші річи для нашої орґанізації, котрі деяким членам або секретарям видають ся дурничкою, забрали дуже богато часу. Ходить не о се, аби статути і грамоти були о місяць чи два скорше, але аби були докладно зроблені так, аби не треба було їх всегда на кождій конвенції переміновати. Грамоти членьскі ми дали до друку одній поважній фірмі в Ню-Йорку еще в місяцю Септембрі, але через страйк робітників-літографів, котрий тягне ся вже кілька місяців, та фірма нам роботу не віддала еще до сего часу, а також жадна фірма не хотіла зробити з нами контракт, щоби на означений час скінчити роботу. Отже як статути „Р. Н. Союза“, так і грамоти не будуть скорше готові як при кінци місяця лютого або в марцю. Но скоро ми роботу сю відберемо, так сейчас вишлемо їх всім відділам для всїх членів.

Члени, котрі не набули грамот членьских, нехай будуть спокійні, бо се їм не перескажае бути членами „Союза“. Всї члени сли сповняють свої обовязки суть забезпечені на посмертне таке, яке послідна Головна Конвенція ухвалила.

К. Кирчів,
голов. предс.

До відомости членам братства сьв. О. Николая і відділу 4-ого в Jersey City, N. J.

Сим подаесь до відомости, що місячний мітинґ сего братства відбудесь дня 17-того Лютого в гали Д. Голода 38 Green Str. Сей мітинґ буде провадженний місцевими урядниками під контролею голов. урядників предсід. і секретарів.

Члени четвертого відділу, котрі еще не вступили до братства сьв. О. Николая, мають явити ся особисто і если хотять платити до Союза і бути членами мусять перше вступити до братства сьв. О Николая і заплатити місячно 25 ц. до каси братскої.

Братство сьв. О. Николая буде принимати нових членів в сім місяцю за мале вступне 25 цнт.

Від Головного Уряду
К. Кирчів, голов. предс.
С. Ядловский, фінан. секр.
Т. Лабовский, рекор. секр.

В справі видавництва календара Р. Н. Союза на рік 1908.

Календар на р. 1907 вже вийшов в свій час і кождий майже член „Р. Н. Союза“ мае его в своїх руках. Правда, календар сей може не такий як треба, але вина в тім не редактора а короткого часу, в якім треба було календар на скорі зладити. Щоб календар „Р. Н. Союза“ на р. 1908 міг появити ся богатий що до змісту і ілюстрациї, запрошуе ся отсим всїх наших людий доброї волї до співучасти в редакції. Хочемо, щоб матеріял до календара був у редактора найдальше до Юлія сего року а в той спосіб календар вийде скорше і скорше можна его буде розпродати не членам „Р. Н. Союза“. Отже потрібні нам суть: стихи, короткі оповіданя, наукові статї і звістки, дещо з історії нашого народу і т. д. Рівнож просимо присилати нам фотоґрафії церков, шкіл, товариств, хорів і т. д. Дуже були би пожадані такі фотоґрафії з Канади і Бразилії. Письменникам будемо платити від печатаної стрічки 2 зглядно 3 центи від оригінальних праць а від перекладів 1 цента. При кінци календара поміщуе ся оголошеня (адвертайзменти); просимо наших людий, щоб по всїх місцевостях збирали від бизнесменів оголошеня. За се заплатить ся їм 25 ц. від кождого сколектованого доляра. Від оголошень треба числити $1.50 за цаль (инч). Гроші треба брати па перед.

В справі календара на р. 1908 треба відносити ся з усім до:

Rev, St. Makar,
11 May Str. Ansonia, Conn.

Посмертні вісти

ЄВДОКІЯ ЯДАХ жена Йосифа члена Р. Н. Союза від 33. Northampton Pa. померла в краю 23. Новембра 1906.

ДАРҐОВСКИЙ АНДРЕЙ член Р. Н. Союза від. 1 Shamokin Pa. помер 16 Січня б. р. Небіщик походив з Угорщини села Єрешс, стол. Земплин.

БЕНЬО МАРИЯ жена Онуфрея члена Р. Н. Союза від. 19. Priceburg, Pa. померла 28 Січня, б. р.

КУЗЯК МАРИЯ жена Дмитра члена Р. Н. Союза від. 10 Ansonia, Conn. померла 26 Січня б. р.

Вічная память!

Ч. 107. КВІТ $400.00

на чотириста долярів, котрі п. Андрей Хованець отримав яко посмертну запомогу по жені Катерині з Головної Каси Руского Народного Союза а Америці.

Olyphant, Pa. дня 1 Февр. 1907.
Андрей Хованець,
Сьвідки { Юрий Хиляк, М. Пиж.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 3.

Ю. Хиляк, предсідатель.
О. Ковбко, секретар.

. 112 КВІТ $100.00

на сто долярів, котрі п. Григорий Борсук отримав яко надзвичайну запомогу за нездібність до праці з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Olyphant, Pa. дня 5 Февр. 1907.

Григорий Борсук,

Сьвідки { Ю. Хиляк, Матій Пиж.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 3.

Ю. Хиляк, предсідатель,
О. Бовтко, секретар,

Ч. 122. КВІТ $252.30

на двіста патьдесать два долярів 30 центів, котрі п. Н. Пупчик, Гр. Підлипчак і Йос. Брайник яко місц. Уряд отримав яко похоронні кошта по Андрею Телепон з Головної каси Руского Народного Союза в Америці.

Jersey City, N. J. 1907.

Тересія Телепон,

Сьвідки { Юрій Сачек, Андрей Кашина.

Н. Пупчик, предсідатель,
Гр. Підлипчак, секретар.

Ч. 123 КВІТ $223.85

на двіста двайцать три долярів 85 центів, котрі п. Терезія Телепон отримала яко посмертну запомогу по ей мужови Андрей Телепон з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Jersey City, N. J. 1907.

Терезія Телепон,

Сьвідки { Юрій Сачек, Андрей Кашина,

Н. Пупчик, предсідатель,
Гр. Підлипчак, секретар.

Рух

в відділах Р. Н. Союза.

Оголошене.

Братство сьв. Ілиї прор. від. 40 в Скрентон Па. вибрало слідуючий новий уряд на рік 1907: І. Леанньский, предс.; Т. Шеремета, кас.; Лешко Демко, секретар; А. Віляцкий, контрольор; Я. Лупик, доворець хорих. Мітинґи відбувають ся що четвертої неділі. Всі, що не поплатили вже за два місяці (коло Пассайку), хай вирівнають за леглість і подадуть свою адресу, в противнім случаю будуть вичеркнені з Союза і братства. Адрес:

Leshko Demko,
440 Alder Str., Scranton, Pa

Оголошене.

Братство сьв. Петра і Павла від. 146 в Мінісракс, Па. відбуває свої мітинґи в гали над компанічним стором, 150 Огайо Стріт що третої неділі в місяци о 2 год. попол. Хто з членів не прийде на мітинґ, або не передасть гроші через другого, буде караний на 25 ц.

Йосиф Фаль, секр.

Повідомлене.

Братство сьв. Ів. Хр. від. 121 в Трентон, Н. Дж. вибрало слідуючий новий уряд на р. 1907: Г. Дубчак, предс.; Ів. Гудак, кас.; Ів. Паславский, секр. О. Мурянка і Гр. Новик доворці хорих; Ю. Зупко і М. Шкурла контрольори; Ів. Цігерей, Ю. Бобля, Ю. Дворовчик, Ю. Пригода, доворці хорих; Ів. Колосар, дверник; Ю. Зупко, орґанізатор.

Просить ся, щоби всі членя приходили на мітинґи і точно платили. Хто не явить ся на мітинґ 17 Февруара і не заплатить довгу, перестане бути членом. Мітинґи відбувають ся кождої третої неділі по вершів в парафіяльній школі.

John Paslawski,
424 Federal Str., Trenton, N. J.

Повідомлене.

Головний мітинґ тов. „Запорожска Січ в Ню-Йорку" відбуде ся дня 16-го лютого о год. 7-ій з вечера під ч. 46 Евню А. На порядку дневнім вибір нового секретара і инші важні справи. Хто не явить ся на мітинґ, на того наложить ся грошеву кару. Рівнож членки „Р. Н. Союза", як не вирівнають своїх залеглостий, будуть вичеркнені.

За комітет
Ф. Підгірний, тимчас. секр.

Оголошене.

Дня 24-го Февруара відбуде ся в Пітсбурґ, Па. Савт Сайд, 7. стр. в гали Просьвіти о год. 1-ій попол. мітинґ брацтва сьв. Іоана Крестителя, від 96. До полагодження дуже важні справи, тому хто не явить ся, наложить ся на него кару 1 доляра.

Андр. Стефанович, предс.,
Ів. Губяк, кас.,
Ів. Піхота, секр.

Оголошене.

Братство Пресьв. Богородиці, від. 86 г Олифант, Па. повідомляє, що дня 24 Февруара с. р. о год. 1-ій попол. відбуде ся мітинґ, на який всі членя мають явити ся. Хто без важної причини не прибуде, заплатить 50 цнт., а урядник 1 дол. кари.

Ів. Савчак, предс.,
Ів. Коцан, секр.

Оголошене.

Брацтво сьв. О. Николая, від. 18 в Minersville, Pa. повідомляє, що дня 19 Февр. с. р. відбуде ся загальний мітинґ, на якім полагодить ся важні справи.

До нового уряду на 1907 рік війшли С. Бардон, предс., А. Гадик, заст. предс., Дм. Котляр, секр., С. Бомрак, заст. секр., Йос. Вайда кас. і П. Подельский дверник.

С. Бардон, предс.,
Д. Котляр, секр.

Подяка.

Нижче підписаний сею дорогою складає щиро подяку хвальному Урядови Р. Н. Союза за скоре виплачене посмертної запомоги в сумі 46 долярів по померршім сині Михайлі. Най Вам Господь уділить сили до дальшої, витревалої праці в користь Р. Н. Союза!...

Андрій Герман,
st. Clair, Pa.

Аматорске представлене:

„Амер. Шляхтич" і баль

устроює братство сьв. Володимира в Нюйорку дня 2-го марта 1907. в гали Manhattan Lyceum число 66—68 E. 4 st. (між 2 а 3 Ave). Початок о 7. год. вечером.

На се представлене і баль запрошуємо всіх чесних Русинів і Русинок в Ню-Йорку і околиці. Тікети по 75, 50, 35 і по 25 цнт. По театрі танці. За добру забаву ручить балевий комітет.

Алекс. Довганюк, предс.,
Антін Шеремета, кас.,
Яків Корнат, секр.

Тов. І. Наумовича запрошує Філаделфійских Русинів, Русинок і всіх знакомих на другий Великий Вечерок, котрий відбуде ся в суботу 16-го Лютого 1907 в Arbeiter Saengerbund Hall 209—215 Fairmount Ave. Початок о год. 6.30 вечером. Вступ для мужчин 15 ц., для женщин вільний. На Вечерку буде грати руска музика, в котрої кождий буде вдоволений. За добру забаву ручить комітет.

С. Мурянка секр.

Де є?

Хто хоче шукати своїх краянів через нашу ґазету, мусить заплатити 25 центів за кожде оголошене наперед.

Пошукую

свого брата Гаврила Ковача, родом в Пацканонець, береской столиці; він був минувшого року в Ligony County.

Julia Kowacz,
238 Spring st., Paterson, N. J.

Хто знає

з якого села походить помершиий тут Танас Шіхар, з кіцманівского повіту (Буковина), нехай напише до

Juchtemij Sawczuk,
P. O. Niepawa, Man., Canada.

Где є

Семен Пелеш з Радоцини, пов. Горлиці. Хтоб знав про него, або він сам, най напише до

Dymytrij Koban,
1223 E. Falls Str., Niagara Falls, N. Y.

Потреба хлопця

в віці 15 до 18 літ до гросерні і бучерні. Мусить вміти добре писати, читати і рахувати. Знане анґлійской мови не є доконче потрібне. Для працьовитого хлопця добра спосібність научити ся бизнесу. Близші пояснень уділяє редакція „Свободи" Адресувати:

SWOBODA,
184 Hudson st., New York, N. Y.

Всячина.

Ревізия пашпорту в Росії. — До якого абсурду доходить бюрократизм у Росії видко зі слідуючого факту: До уряду полїцийного у Москві зголосила ся загально знана оперова сьпівачка, щоб виробити собі пашпорт для кількотижневої подорожи за границю. Урядник полїцийний поздоровив сьпівачку дуже вічливо а довідавши ся про що діло йде, заявив, що вона мусить внести сю просьбу письменно. Щоб не терати довго часу відступив сьпівачці місце при своїму столї і сам подиктував еї просьбу. За диктованєм урядника, сьпівачка написала подане, підписала його, вложила у коверту і запитала: „Кому маю тепер доручити мою просьбу?" „Мені"—була повна гідности відповідь. І урядник простягнув руку, прибрав дуже урочисту міну, витягнув подане з коверти, засадив окуляри на ніс і почав з найбільшою повагою читати се, що перед хвилею сам диктував. Як що упорав ся з тим, назначив папір числом акту і вложив у приналежне місце; потім звернув ся до сьпівачки, яка здивовано приглядала ся цілому „урядованю" і сказав: „Я перечитав ваше подане, однак дуже прикро мені вам заявити, що не можу видати вам жаданого пашпорту..."

Гиґієна в зимі. — І ось завитала до нас пора року, яка дуже сприяє розвоеви і розширюваню ся чахотки (сухіт). Холодні, вогкі дні сприяють дуже розвоеви недуги не тому, що вони суть холодні і вогкі—лиш головна причина лежить у тому, що богато людий має велику склонність пересиджувати у надмірно опалених, душних кімнатах, які ще крім того і зовсім не провітрують. Задуха, гнилий воздух і непровітруване хати, се суть найлутші союзники, найбільші причини збільшеного розвою чахотки. Горячий, сухий, неначе у печи, воздух в дуже сильнім степени ослабляє тіло та зменшує силу горла і легких противділати усяким недугам. — Провітрюване кімнати не мусить конче еї остуджувати. Противно, е се річию далеко лекшою удержати у кімнаті приятне тепло, як що від часу до часу дістане ся у ню сьвіжий воздух, про що легко мож переконати ся. Наколиб провітрюваню кімнат посьвячували люди більше уваги то число захорівших на чахотку зменчалоб ся з року на рік.—А однак нема здаеть ся загальнїйшої боязни у сьвіті, як власне боязнь перед сьвіжим воздухом.

Грім Едісона.—Славний американьский електротехнік (електротехнік займае ся застосованем електрики для практичного житя) мав збудувати недавно машину, яка кидає громи. Один із сьвідків так пише: „Я бачив в руках чоловіка грім, який в одній хвилині розбив передімною скалу, розсипуючи еї на дрібні куснї. Ми стояли так близько Едісона і скали, що якбы так тоту скалу розсаджував динамітом, то з нас ніхто не остав би при житю. Словом, Едісон кинув громом. На чим полягає се відкрите, не знаю, однак Едісон заявив, що він в силї знищити стома таками „громами" хотяй би і таке величезне місто як Ню Йорк, а десятьма розбити велику армію війска. Свого винаходу він не хоче продати нікому, хоч теперішні держави хочуть йому за се заплатити величезні суми.

Переховуване артикулів живности.—Др. Harvey W. Wiley, шеф хемічного бюра в Вашинґтоні оголосив недавно свої досліди над переховуванем артикулів живности у скринках з ледом. Наші ґаздині гадають, що як що лишень молоко поставить ся у лїд, то вже і все е в порядку. Др. Wiley однак переконав ся, що молоко сейчас псуе ся. Так само має ся річ з яйцями. Овочі у леді стають лучшими і се трвае аж до трех місяців. Мясо стає лучшим через перших шість до вісім тижнів; коли стоїть у леді довше як три місяці, починає псувати ся. В яким степени, та як сильно мясо замерзло, се не робить ріжниці.

Різдвяні потрави.—На сьвятвечернім столї анґлійского короля не сьміє бракувати печені з лебедя, так як взагалі найвисша анґлійска аристократия уважає лебедя рідким делікатесом. Знаний ґенерал Джан Бел любував ся знова в гусячій печени та иньших тяжких стравах. Бідна льондоньска дітвора їсть на сьвятий вечір печеню, ярину, молоко, садовину і пудінґ. Именно е в Льондоні звичай приймати на Різдво 1300 бідних дітий в так званій Guildhall, що коштує річно поверх 10.000 дол. Сам бенкет відбуває ся дуже сьвяточно в прибраній салї в присутности льордмайора і шерифів. По бенкеті роздає ся цукорки, новорічні картки і иньші дарунки. На кінци забавляє ся дітвору живими образами, сьпівами і деклямациями. Різдвяний стіл французів дуже богатий. За національну страву уходить печеня з трухів і ковбаса з крови; до сего прилучує ся еще паштет з гусячих печінок, раки і жаби. Італянці їдять на Різдво богато солодких, тяжких тіст, а на самий сьвятий вечір окунів, равликів і вермічелї. Москалї обходять Різдвяні сьвята майже так само як ми, лиш в тою ріжницею, що в нашого мужика не сьміє бракувати вару зі сливок, а в Росиянина неможе обійти сьвят без квасу і вару.

„Воля",
орґан українськой соціял-демократичної партії, виходити ме що тижня і коштувати-ме на цілий рік 2 дол. Адреса: Львів ул. Бернадіньска ч. 28.

„Гайдамаки",
політична, економічна і літературна часопись тижнева виходить у Львові (Куркова ч. 5) під редакцією Михайла Петрицкого і коштує на рік 2 дол.

„Громадський Голос",
радикальна політична часопись. Виходить 2 рази на тиждень. Передплата річно $2.50. З додатком гумористично науковим 3 дол. З додатком гумористично сатиричним річно 3 дол. 25 ц. З обома додатками річно 4 дол. і 25 ц. Хто з'єднає 5 цілорічних передплатників і пришле від них гроші, тому буде ся висилати часопись цілий рік, але без додатків; хто з'єднає 10 передплатників, той буде діставати еї з двома додатками. Редакція і адміністрація „Громадського голосу: Львів, ул. Ліндого ч. 7.

„Діло",
найбільший дневник австрийской Руси-України виходить у Львові (Ринок ч. 10). Передплата на рік $9.20.

„Економіст",
місячник економічно-господарский. Виходить з кінцем кождого місяця. Передплата на цілий рік $1.25. Редакція, адміністрація і експедиція: Львів, Ринок ч. 10 І. пов.

„Земля і Воля",
орґан української соціял-демократичної партії для робучого люду. Виходить що тижня в Чернівцях і коштує на цілий рік 2 доляри. Адреса: Чернівці, ул. Броварна ч. 84.

„Літературно Науковий Вістник",
місячник літератури, науки й суспільного життя, виходить в році 1907 в двох виданях: львівськім і київськім. Передплата на видане львівське виносить на цілий рік $4.50. Адреса: Львів, улиця Чарнецького ч. 26. Galicia, Austria.

„Промінь",
одинокий независимий становий орґан українского учительства. Виходить 2 рази на місяць і коштує 2 дол. Адреса редакції: Вашківці н. Ч. (Буковина, Австрія).

„Руслан",
виходить у Львові (пл. Домбровского ч. 1.) що дня крім неділь і сьвят і коштує на рік 5 долярів.

„Сьвіт",
ілюстрована часопись для руских родин. Річна передплата 3 дол. Замовлення слати до Книгарні тов. ім. Шевченка (Львів, Театральна ч. 1).

„Червоний Прапор",
соціял-демократична часопись для робучого люду. Виходить три рази на місяць в Тернополи і коштує на рік 2 дол. Адреса: Тернопіль, ул. Головна 6.

„Ukrainische Rundschau",
виходить раз у місяць. Річно коштує 2 дол. Адреса: „Ukrainische Rundschau" Wien VIII Frauenfelder Str., Nr. 2.

Просимо усіх хто має посилати нам гроші, посилати їх або почтовими моні ордерами або драфтами на Ню Йорк а не чеками, бо [illegible] одного чека мусимо платити 10 центів за сколектоване а кромі сего на такі чеки не можемо дістати гроший через два тижні, бо стілько меньше більше треває сколектоване не Ню йорского чека.

Редакція „Свободи".

I 28

— Хто пришле менї докладні адреси своїх знакомих перебуваючих в Америцї, тому вишлю в презенті або мапу Австрії або Америки, або красну книжку до моленя. 37-
John Nemeth,
457 Washington Str. New York City.

Коли посилаєте адреси, напишіть, що вичиталисьте оголошене в „Свободї".

ЧИТАЙТЕ!

Спис книжок, які продаємо:

- * Америка ..... 15 ц.
- * Ангел та пустельник і т. і. ..... 15 ц.
- Біблїя Велика ..... 2 дол.
- Борба кляс і чому робітники орґанізують ся ..... 15 ц.
- Весела книжочка з образками ..... 30 ц.
- * В Старім і Новім краю ..... 25 ц.
- * Гріхи мільонерів і т. п. С. 7 ..... 15 ц.
- Дещо з історії православної місиї в Америцї ..... 10 ц.
- Дещо про зьвірята ..... 30 ц.
- * Дві левади і т. п. С. 5 ..... 15 ц.
- * Дорога любови, то Божа дорога С. 6 ..... 15 ц.
- * Еміґрант ..... 15 ц.
- Жовнїр ..... 10 ц.
- Журавлї ..... 15 ц.
- Житє Ісуса Христа ..... 1.50 дол.
- * Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах ..... 15 ц.
- Зуб за зуб ..... 10 ц.
- * Казки про Жидів ..... 15 ц.
- Історія Руси з образками ..... 10 ц.
- Капітал і праця ..... 15 ц.
- * Книжка Рахункова ..... 50 ц.
- * Календар ..... 25 ц.
- Марія ..... 10 ц.
- * Многострадальний народ, огляд історії украиньского народу ..... 20 ц.
- * Наверненний Грішник ..... 20 ц.
- Народний рух австро-угорских Русинів ..... 15 ц.
- Новий Завіт ..... 4 дол
- Образки і загадки ..... 10 ц.
- Оповіданя ..... 15 ц.
- Оповіданя про заздрих богів ..... 10 ц.
- Про відступників від рос. православія ..... 10 ц.
- * Про нутро землї ..... 25 ц.
- Підземні скарби ..... 25 ц.
- Покуса ..... 10 ц.
- Псалтир ..... 1 дол.
- Розмова Поляка, з Русином ..... 10 ц.
- Руско-анґлїйский словарець ..... 20 ц.
- * Релїгійні віровання старинних народів ..... 20 ц.
- Смерть ..... 10 ц.
- * Стародавні казки та оповіданя ..... 15 ц.
- * Степові люде ..... 15 ц.
- * Страйк ..... 20 ц.
- * Стріляй на смерть, робітнича драма ..... 15 ц.
- Унія в Америцї ..... 20 ц.
- * Хто з чого жиє ..... 15 ц.
- * Які то є люде на земли, з 20 образками ..... 50 ц.
- * Як мужик ходив до царя правди шукати ..... 15 ц.
- * Через кордон ..... 15 ц.

Атляс цїлого сьвіта, анґлїйский, 105 мап, над 300 сторін, подає імена і людність 40.000 міст цїлого сьвіта 1 дол.

Мапа Сполучених Держав і цїлого сьвіта 4 стопи широка а 6 стіп довга (инші продають по 5 дол.) у нас лиш 2 дол.

Адрес треба всегда виписати анґлїйскими буквами і то дуже виразно.

Swoboda, 184 Hudson St., New York